…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…20 (12024) | 1969 оной майн 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

…АРТИЙНА …СУГЛААН

…Й АНХАРАЛДА шухала асуудалнууд табигдадаг. Хү-…оммунистнууд хамтынгаа суглаан дээрэ үйлэдбэрииин бо-…эмхидхэлэй, нинтэ-политическэ, хүмүүжүүлгын, мүн …инуудые зүбшэхэдөө, партиин политикые бэелүүлхэ хэ-…оной хүсэ элсүүлхые өөһэдөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ …эшээ харуулхые хүсэдэг гээшэ.

…һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозуу-…артийна организацинуудта суглаануудынь саг болзор соо-…аг болоо. Коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадажа, …дхалнуудые оруулна, партийна организацинн бэелүүлхэ …е тодорхойлно. Энэ талаар Улаан-Үдын аймагай пар-…ганизацинуудһаа һайн жэшээнүүдые дурдажа боломоор. …тай октябриин Пленумэй табиһан зорилго бэелүүлхэ …Улаан Оронго» колхозой коммунистнууд партийна суг-…зүбшэн хэлсээ һэн. Үгэ хэлэһэн нүхэд М. Д. Цыренов, …гэгшэд баян ургаса абтахагүй гэжэ ямаршье үндэһэ …р шашадаг зарим хүнүүдэй һанал бодолые буруушаа-…й дурадхалые оруулаа. Эдэнэй һанамжые олонхи ком-…жэһэн, ороохо тарянай ургасые ойрын жэлнүүдтэ …гектарай 12 центнертэ хүргэхэ, уһалагдадаг газарай- …центнер хүрэтэр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалһан байна. …истнууд суглаан дээрэ хэлсэжэ, баталан абаһан шинд-…элтэ болгохын тула хабарайнгаа тарилга эмхитэйгээр, …эрхим болзорто үнгэргэхые оролдоно.

…«Восход» колхозой партийна организаци артелиин …ам хүгжөөхэ хэрэгтэ үрэ түгэс нүлөө үзүүлнэ. Парторг-…екретарь нүхэр А. И. Ревцов хүдэлмэреэ зүбөөр түсэб-…нэ суглаан дээрэ ямар гол асуудал табихаб гэжэ парт-…адаг. Суглаанай зарлагдаад байхада, тэрэниие бэлдэл-…эг һайн мэдэхэ коммунистнуудые, мүн хүдөө ажахын …е хабаадуулна. Энээнһээ уламжалан, суглаан дээрэ та-…далые бүхы талаһаань зүбшэлхэ, тодорхой шиидхэбэ-…гатай болоно. Тэрэнэй гүйсэдхэл тусхайта нюурнуудта …болзор соогоо бэелүүлэгдэнэ.

…суглаануудые бүхы коммунистнуудай хабаадалгатай-…ижэээндэ үнгэргэхын тула КПСС-эй райком партийна …цинуудай секретарьнарай семинар «Восход» колхоздо зарлаһан байгаа. Эдэнэр артелиин коммунистнуудай ээлжээтэ суглаанда байлсажа, тэрэнээ хайшан гэжэ үнгэргэхыень хараһан, һургаал абаһан байна.

Мүн КПСС-эй Зэдын райком түрүү парторганизацинуудай дүй дүршэлые бусадай шадабари болгохо зорилгоор семинар эмхидхэжэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Зэдын станциин бэлэдхэлэй пунктын партийна эхин организацинуудай суглаа үнгэргэдэг дүршэлтэйнь танилсуулаа.

Һайнаар бэлдэгдэжэ, хаһа соогоо зарлагдаһан партийна суглаан коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэгынь мэдээжэ. Коммунистнууд һанал бодолоо хамтааран зүбшэлжэ, ажал хэрэгтэ аша үрэтэйгөөр нүлөөлхэ тодорхой шиидхэбэри абадаг байна бшуу. Партиин Уставай эрилтэнүүдые наринаар сахин бэелүүлжэ, партийна организациингаа хүсэ зүбөөр хэрэглэнэ. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай партийна комитедүүд эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа, эхин организацинуудтаа түбхын түрүүн түшэглэхэ, суглааень һайн бэлэдхэлгэтэйгээр, түсэбэй ёһоор үнгэргэхэ гэжэ оролдохо ёһотой болоно.

Гэхэ зуура партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ анхаралгүйгөөр хандадаг ушар зарим нютагуудта үзэгдэдэг байһаар. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой партийна комитедэй хүдэлмэриие энэ жэл шалгахада, эхин организацинуудтань партийна суглаан үсөөн зарлагдадаг, тэрэ мүртөө гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэггүй байшоо. Колхоз, совхозуудай партийна комитедүүдэй хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэлгэдэнь партиин райкомуудай тодорхой туһаламжа үзүүлхэ, зохихо заабари үгэхэ ёһотойнь элитэ.

Партийна суглаан дээрэ табигдаһан асуудалнууд юрэнхыгөөр, ёһын тэдысэ хэлсэгдээд дүүрэхэ ёһогүй. Тэндэ үгэ хэлэһэн коммунистнуудай һанамжа болон шүүмжэлхы ажаглалтанууд хараада абтаха, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаад, бодото дээрэ бэелүүлэгдэхэнь шухала. Гэхэ зуура, суглаан дээрэ хүнүүдэй һанамжалһан дурадхалнуудые анхаралдаа абангүй, яаралаар бэлдэгдэһэн юрэнхы тогтоол дурадхагдадагшье ушар бии. Энээниие саашадаа дабтахагүйн тула суглаанай баталан абаха шиидхэбэриин проектые уридшалан бэлдэхын хажуугаар, зүбшэлхэ үедэ гараһан шүүмжэлэл ба ороһон тодорхой шухала дурадхалнууд зохихо найруулга, бэелэлээ олохо ушартай.

Партийна суглаан гээшэмнай ажахын, политическэ, суртал бодолой, соёл культурын шухала шухала зорилгонуудые хамтаараа зүбшэлжэ, коммунистнуудай һанал бодол нэгэдхэн, зорилгоёо тодорхойлдог, элсүүлэн жагсаадаг, хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай орган болоно. Тэрэнэй шиидхэбэринүүд бүхы коммунистнуудаар, бюро болон парткомоор заагдаһан болзор соогоо, жэншэдгүй бэелүүлэгдэдэг гуримтай. Партиин гэшүүд, кандидадууд суглаандаа эдэбхитэйгээр хабаадажа, суртал бодолой хүмүүжэл олодог, хамаг хэрэгтэ партийна ёһоор хандаха онол шадабаритай, зоной дунда эмхидхэлэй, улас түрын хүдэлмэри ябуулха дүй дүршэлтэй болодог.

Партийна суглаанай эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы, хүтэлбэрилхы үүргые улам дээрэ үргэе.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ХЭБЛЭЛЭЙ ГАЗАРНУУДАЙ, ПОЛИГРАФИЧЕСКА ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, НОМОЙ НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ

Гүрэнэй нэгэдхэмэл хэблэлэй бии болгогдоһоор табин жэлэй ойтой — совет ном хэблэлгын түүхэдэхи гайхамшаг һайндэртэй дашарамдуулан, хэблэлэй газарнуудай, полиграфическа предприятинуудай, номой наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет амаршална.

Совет ном хэблэлгын хэрэгэй хүгжэлтэ — социалис революциин агууехэ түйлалтануудай нэгэн мүн. Социалис гүрэн доторхи ном хэблэлгын хэрэг, бүхы хэблэлдэл адляар, түүхэдэ түрүүшынхеэ ажалшадай мэдэлдэ ороод, тэдэнэй ашаг туһада, хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ зорилго—коммунизм байгуулха хэрэгтэ алба хэнэ.

Совет засагай хүгжэн мандажа байгаа 50 жэлэй турша соо манай орон дотор дүй дүршэлтэй олон тоото хэблэлшэд, шадамар бэрхэ полиграфистнууд, ном тараагшад урган гараа. Социалис соёлой энэ шухала һалбарида мүнөө 500 мянга шахуу хүн хүдэлмэрилнэ. Ном һудар гэр бүхэндэ, совет бүлэ бүхэндэ нэбтэрэн оронхой. Совет хүнэй ажабайдалда, тэрэнэй суртал бодолой ба уран бэлигэй хүгжэлтэдэ, марксизм-ленинизмын мүнхэ һургаалые шудалалгада, түрүү соёл ба эрдэм наукын хяра оройдонь гараха, ажалшадые интернациональна ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ном һудар шухала үүргэ дүүргэнэ.

Совет хэблэлшэдэй, полиграфическа промышленностиин ба номой наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ отряд арад түмэнэй, партиин үмэнэхи нангин уялгаяа саашадаашье нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулха байха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет батаар этигэдэгээ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

АХА ДҮҮГЭЙ ЭБДЭРШЭГҮЙ БАТА ХАНИ БАРИСААН

Улаан-Баатарта хани барисаанай митинг болоо

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныи МНР-тэ ошоод байһантай дашарамдуулан, майн 23-да эндэ монгол-совет хани барисаанай митинг болоо. Президиумэй столдо Н. В. Подгорный, тэрэниие үдэшэжэ ошолсоһон хүнүүд, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНРП-гэй ба МНР-эй правительствын бусад мэдээжэ ажал ябуулагшад ерэжэ һууба.

Улаан-Баатарай автомобиль заһабарилдаг заводой хүдэлмэришэн **П. Нансалжав** трибунада гаража, Советскэ Союз МНР хоёрой хоорондын агууехэ, заншалта хани барисаан тухай, түгэс харилсаа холбоон тухай хэлэбэ.

Удаа тээнь Түбэй аймагай «Сүхэ-Баатарын зам» гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлэй хонишон **Д. Мунгунхояг** үгэ хэлээ.

Совет арадтай гайхамшаг хани барисаатай байһанай ашаар монгол арад нэгэ үеын турша хугасаа соо хэдэн зуугаад жэлые ахин гаража, барга харанхы байдалһаа гэрэлтэ тунгалаг байдалда, үгытэй ядуу байһанаа баян дэлгэр байдалда орохо замаар, ондоо оронуудай хэдэн зуун жэл соошье түйлажа шадахагүй юумые амжаха замаар дабшаа,— гэбэ.

Һүүлээрнь МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ **Ж. Самбу** үгэ хэлэбэ, МНР СССР хоёрой хоорондын аха дүүгэй хани барисаан ба түгэс харилсаа холбоое улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ талаар, эб найрамдалай, социализмын ба коммунизмын хэрэгые бэхижүүлгэдэ ехэ габьяануудтай байһыень үндэрөөр сэгнэн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиум Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаа гэжэ мэдээсэбэ.

Ж. Самбу иигэжэ хэлэбэ: хоёр арадай, эдэнэй марксистско-ленинскэ түрүү манлай — МНРП ба КПСС-эй бата хани нүхэсэл, хоёр ороной хоорондын эбдэршэгүй холбоон үе сагай бүхы туршалгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дабажа гараад, табин шахуу жэлэй турша соо хамтынгаа арюун нангин хүсэл эрмэлзэлэй илан мандалгын аша туһада хэлбэришэгүйгөөр бэхижэжэ, хүгжэжэ байнхай. Арадай засагай мандаһан жэлнүүдтэ Монгол ороной газар дээрэ болоһон, боложо байгаа асари ехэ хубилалтанууд хадаа монгол арадай шэн зоригто ажалай, МНРП-гэй зүб политикын аша үрэ, Советскэ Союзай, Коммунистнуудай ленинскэ партиин аха дүү ёһоной, түгэс бүрин туһаламжын үрэ мүн болоно.

Монгол, Совет оронуудай үрэ түгэс харилсаа холбоон, Советскэ Союзай зүгһөө үзүүлэгдэдэг үнэн сэдьхэлэй туһаламжа манай дайсадай хоро шарые бусалгана. Тэдэнэр манай интернациональна хани барисаае, харилсаа холбоое, Монголой Арадай Республикада Советскэ Союзай үзүүлдэг аха дүү ёһоной туһаламжые гүжэрдэн муушалха һэдэлгэ гаргана. Арадай засагта Монгол ороной ба Советскэ Союзай аха дүүгэй холбоо барисаае хэлбэрюулжэ, манай оронуудай арадуудай хоорондын харилсаае эбдэжэ хэзээшье, хэншье шадахагүй гэжэд эрид шууд мэдүүлнэбди,— гэжэ Ж. Самбу онсолон тэмдэглэбэ. МНР болон СССР, МНРП ба КПСС мүнөөнэй уласхоорондын байдалые, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэхи байдалые сэгнэлгын талаар тон адли хараа бодолтой байна. Европын бүхы оронуудта хандаһан, арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахин хамгаалха, батадхаха гэһэн үнэн зүрхэнэй хүсэлэл оролдолгоор нэбтэрһэн, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Будапештын хандалгые МНР һайшаан дэмжэнэ,— гэбэ.

Ж. Самбу түгэсхэл дотороо иигэжэ мэдүүлээ. Н. В. Подгорнотой хэгдэһэн хани халуун, үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной арадуудай, партинуудай хоорондын аха дүү ёһоной харилсаанда хабаатай, мүн МНР ба СССР-ые һонирхуулдаг уласхоорондын бүхы шухала асуудалнуудаар хараа бодолоймнай таараланхай байһые үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. В. Подгорный** нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, харюугай үгэ хэлээ.

Ленинэй һургаал заабаринуудта үнэн байдаг манай оронуудай арадууд хани барисаан ба нэгэдэлээ улам бэхижүүлэн, түүхэтэ нэгэ замаар дабшана гэжэ Н. В. Подгорный мэдүүлбэ.

Советскэ Союзтай, социализмын бусад оронуудтай аха дүү ёһоной харилсаа холбоондоо түшэглэн, монгол арад түүхын бүхэли үеые дамжан гараа. Энэ хадаа марксистско-ленинскэ теори хүгжөөхэ хэрэгтэ оруулһан бодото хубитань, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэ бусад арадуудта харуулһан үлгэр жэшээнь болоно.

Ерээдүйдэ коммунис байдал байгуулха гээшэ манай арадуудай уг зорилго болоно. Энэ агууехэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, хамаг хаба шадабаряа зорюулха арга боломжотой байхын тула амгалан, түбшэн, бүхы арадуудтай хани барисаанай, һайн хүршэ ёһоной оршон байдалда ажаллахые хүсэнэбди.

Гэхэ зуура, дэлхэй дээрэхи оршон байдал орёо, шахардуу байһаар. Империалис гүрэнүүд социализмын хүгжэлтэдэ һаад тойбо татаха, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө дараха гэжэ оролдоно, дэлхэйн бүмбэрсэгэй элдэб орон нютагуудта ээрхэг түримхэй ябуулгануудые үүдхэнэ. Вьетнамда эсэргүү США-гай хорото бузар дайн, араб оронуудта эсэргүү Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулга, Ази, Африка ба Латиин Америкэдэхи һаяын гүрэнүүдэй бэеэ даанги байдалые һандааха зорилготой империализмын хорото аашанууд хэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Тиигэбэшье вьетнам арадтай һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ улам үргэдхэгдэжэ байна. Советскэ Союзай, мүн Монгол ороной арадууд империалис түримхэй ябуулгануудта эсэргүү, үнэн зүб хэрэгэйнгээ илахын түлөө шэн зоригто тэмсэлдэнь Вьетнам аха дүүнэртээ саашадаашье туһалха гэжэ эрид шиидэнхэй!

Тэрэшэлэн Эхэ ороноо амгалан гуримаар, демократическа ёһоор нэгэдүүлхын түлөө, американ империализмын ба тэрэнэй хүлһэншэ дахуулнуудай ээрхэг түримхэй политикада эсэргүүсэн тэмсэгшэ корей арадта манай оронууд ба арадууд үнэн зүрхэнһөө талархан, аха дүүгэй ёһоор дэмжэжэ байна.

СССР-эй правительство, мүн Монголой Арадай Республикын правительство Алас-Дурна эүгтэ американ сэрэгшэдэй хэжэ байгаа хорото ябуулгануудые болюулха шанга эрилтэ табина, энэ райондохи түгшүүритэй байдалые һуларуулхын түлөө, эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Социалис гүрэнүүдэй хилэнүүд ойроо хүртэшэгүй бата сахюултай гэжэ Н. В. Подгорный мэдүүлбэ.

Пролетарска интернационализм, манай нягта жагсаал, ябуулгануудаймнай бата нэгэдэл хадаа империализмда эсэргүүсэн тэмсэгшэ коммунистнуудай хүсэтэ зэбсэг байһан, байһаар. Москвада болохоёо байгаа Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн манай хамтын хэрэгэй илан мандахын түлөө тэмсэгшэ коммунистнуудай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэхэнь дамжаггүй. Энэ нэгэдэлдэ эсэргүүсэн тэмсэдэг хүн ямаршье уряагаар, ямаршье үгэнүүдээр халха хэбэшье, социализмын дайсан болоно, хархис талын эгээн хара хүсэлдэ туһа хүргэнэ гээшэ. Национализм ба шовинизм, империализмда эсэргүү тэмсэлэй ниитэ, гол зорилгые хэрэгсээдэггүй ябадал коммунис суртал бодолдо харша байна гэжэ Н. В. Подгорный тусхайлан тэмдэглэбэ.

Мао-Цзэ-дунай бүлэгэй баримталан ябуулдаг, социализмда харша политика эрид буруушаан үүсхэнэ. Энэ бүлэглэлэй хараа бодолынь мүнөө сагай түрүү хүдэлөөндэ харша, социалис байгуулалтата оронуудай эб эе таһалха, дэлхэйн коммунис хүдэлөө һандааха шэглэлтэй байна.

Пекинэй удамаршад Советскэ Союзые, Монголой Арадай Республикые, бусад социалис оронуудые гүжэрдэнэ, социализмын оронуудай хоорондын аха дүү ёһоной харилсаа холбоое али бүхы аргаар муудхааха гэжэ оролдоно. СССР-эй гү, али МНР-эй газар дайдада халдан добтолхо гэһэн ямаршье һэдэлгын хатуу шанга харюу сохилтоор угтагдаха байһандань хэншье һэжэглэхэ ёһогүй.—гэжэ Н. В. Подгорный онсолон тэмдэглээ.

Советскэ Союз эб найрамдалай политика сэхэ шууд баримталан бэелүүлнэ, арсалдаата асуудалнуудай гараа һаань—түбхын түрүүн хэлсээ хэһэнэй үндэһөөр тэрэниие шиидхэхэ гэжэ оролдоно.

Н. В. Подгорный түгэсхэл дотороо иигэжэ хэлэбэ: энэ айлшалалгын үедэ нүхэд Ю. Цеденбал, Ж. Самбутай, Монгол ороной гүрэнэй ба партийна бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзалганууд болоо. Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө халуун баясхалан хүргэнэб, социалис байгуулалтада Монгол ороной аша туһада, һалбаран мандахынь тула бүри ехэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень аха дүү монгол арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб гэбэ.

Н. В. Подгорный митингдэ хабаадагшадта хандан, аха дүү Монгол орондо совет айлшадай ерэһэнэй дурасхаал болгон, Владимир Ильич Ленинэй бюстые бэлэглэн барюулба.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ Ж. САМБУТАЙ, Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨ ХЭБЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный майн 23-да МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбутай, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбалтай түгэсхэлэй хөөрэлдөө хэээ.

Энэнь хани халуун сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрбэ. Аха дүүгэй холбоо барисаата Монголой Арадай Республикада Н. В. Подгорнын ошоһонтой холбоотой Совет-монгол хамтын коммюнике зүбшэлэгдэн баталагдаа.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ЭХЭ ОРОНОО БУСАХАЯА МОРДОБО

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный үдэшэжэ ошолсоһон нүхэдтээ хамта Эхэ ороноо бусахын тула майн 24-дэ тусхай самолёдоор Улаан-Баатарһаа мордобо.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ КОМИССИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭХИЛБЭ

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин түгэсхэлэй сесси байгша оной майн 23-да Москвада нээгдээ. Комиссиин хүдэлмэридэ хабаадажа байгаа партинуудай түлөөлэгшэд зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ захалба.

ХИМИГҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

Химиин үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада болобо. Энээниие СССР-эй нефть буйлуулдаг, нефтехимическэ промышленностиин министр В. С. Федоров нээгээ.

Хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро бүгэдын дуугаар һунгагдаба.

Нефтиин ба химиин промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Н. П. Светцов элидхэл хээ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

В.И.ЛЕНИНЭЙ ОЙДО-ГАБШАГАЙ АЖАЛ!

…00

…РЯЛАН ДЭЭРЭЬЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ…

…. XXII партсъездын …лхозой Далай Рад-…барилдаг тракторно-…й бригадынхид ха-…рилгые ажахы дото-…рүүлэн эхилһэн юм. …үүлээр Баяьжинима …бригадынхид гараһан

…хоёр бригадын ме-…й 600 гаран гектар-…тариһанаа мэдүүлбэд.

— Хабарайнгаа тарилгые богони болзорто һайн шанартайгаар дүүргэхын тула манай механизаторнууд нилээд оролдоно. Мүнөө ажахы доторнай арбаад агрегат хүдэлдэг. Эдэнэрнай үдэр, халаан бүхэнэйнгөө даабариие ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ. Бидэнэр тарилгаяа һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр тэмсэжэ байнабди,— гээд, тус колхозой партномой секретарь Доржо Еболоев хөөрэнэ.

Б. БУДАЕВ.

О

…туршалга-үйлэдбэриин …и отделениин нуга …и уһалууриин шэнэ …үулагдахань. Мүнөө … уһалууриин системэ… каналые дүүргэхын … байна.

…й дунда механизатор …ев шалгарна. Энэ … модоной үндэһэнһөө …а ябадаг юм.

О

…ЛАНДАА …УНА

… боложо, бэлшээ-…гарахаһаа эхилээд, …түрүүшын үдэрһөө …шадаал һаа, түр-… абаха, таргалха, … нэмээхэ байна ха

…радаа абажа, Ой-…й малшад бэлшээн …рнүүлээ мүнөө Сэ-… арал, олтирогууд …айна. Ажахын дүр-…ушалпан П. Илы-…эды хүнүүд 500 … Сэлэнгэ мүрэ-…рүүлжэ гартаад, …Бааска гэжэ арал …адуулжа байнхай. …алһээ жэлдэ энэ …нүүдые гаргажа, …тига ногоондо бү-…улаад, шэлиүүры-…гажэ, тобир тар-…адаг суутай.

… дулаан болюходо …алиин фермэнүү-…, хашарагууд— … үхэр Сэлэнгын … дээрэ зуһахаар …Тэгэ малые зөөхын …ай ехэ баржа тү-…а.

…В. СМОЛИН.

…аймаг.

ХАРТААБХЫН БАЯН УРГАСА АБАХЫН ТҮЛӨӨ

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ. «Дружба» колхозой хартаабхашад хартаабха тарилгаяа хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр эхилээ. Аяар бүри саһанай хайламсаар эндэхи механизаторнууд хартаабха һуулгаха машинануудаа һайнаар заһабарилһан, мүн хартаабхынгаа талмай дээрэ 1320 тонно наг шэбхэ, 60 центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа, тарааһан байна.

Дурсагдагша ажахы энэ жэлдэ 270 гектарта хартаабха ургуулха түсэбтэй. Һүүлэй зургаан үдэрэй туршада эндэхи механизаторнууд: Степан Петровой, Яков Заиграевай, Леонид Антоновой хүтэлбэрилдэг агрегадайхид 130 гектарта хартаабха һуулгажа үрлеэ. Мүн тиихэдэ эндэ 12 гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ажалладаг юм.

Мүнөө жэлдэ «Дружба» колхозой хартаабхашад гүрэндэ 6000 центнер һайн шанартай хартаабха худалдахаар хараална. Эндэхи хартаабхашад тарилгаяа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

З. ТЭЛИН.

ХАДЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Май һарын хахадһаа үнгэрэмсөөрнь хабарай игаабари дулаан амисхаалһаа Ахын шобхо үндэр хадалиг газарай хүрьһэн гэдэжэ, нэлэнхы хүхэ ургы сэсэгээр бүрхөөгдэшэбэ. Эгээл энэ үедэ «50 лет Октября» колхозой хонишон Мэлс Арзухаевай даадаг отарын бүхы хонишод баяртай. Тиигэншьегүй яахаб даа. Шэмэрүүлэ шанга хүйтэн үбэл, хагсуу хахир, һалхитай хабарай түрүүшын үдэрнүүд үнгэржэ, намжаа дулаан нажарай шарай харагдахань лүтэлөө ха юм.

Арзухаевтан 271 эхэ хонидые харууһалдаг. Мүнөө жэл эдэнэр 200 хурьга үхэл гарзагүйгөөр тэжээжэ, нилээд амжалта түйлаа.

— Үбэлдөө үргэлжэ хүйтэн, саһа ехэтэй байжа, нилээд тухашархала һанаабди. Һүүлэй сагта үбһэ тэжээлнай дуталдаа. Хэды иимэ хүшэр байдалда оробошье, гэмгүй һайнаар үбэлжэлгээ үнгэргөөбди,—гээд Мэлс мийһэрэн хөөрэнэ.

Мүнөө үбэлжөөнэйнгөө хашаа, хорёое сэбэрлэжэ, даажа абаһан сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ, бутаргажа байнхай. Иитээд хонидоо түргэн хайшадуулһаар лэ тэдэнэр холын бэлшээридэ гарахаар түхеэржэ байнхай. Тус колхозой хонишон зуһаландаа нүүхэдээ арбаад үдэрэй туршада харгыгүй хүбшэ тайга соогуур хэдэн хяра дабажа, хэдэн гол, горходые гаталжа хүрэдэг. Холын хадалиг газарай бэлшээри зундаа һэбшээтэй һэрюун, шэмэтэй ногоогоор элбэг тула хонид түргэн тарталдаг. Тиимэһээнь эндэхид зуһаландаа эртэ гаража, үбэлжөөндөө орой ерэхые хүсэдэгынь буруу бэшэ.

— Намтай хамта Дарма Цыремпиловэйхи тиишэ ошожо зуһадаг. Тээ саанаханамнай хүршэ «Коммунизм» колхозой хонишод байрладаг юм,—гэжэ Ольга һамганиинь хэлэнэ.

Иигэжэ эндэхи хонишод холын бэлшээри шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, даажа абаһан хонидойнгоо хүшэ тамирые һайжаруулан таргалуулхын тула мүнөөнһөө тухагүй бэлдэжэ байнхай.

Д. ДУГАРОВ.

Ахын аймаг.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МЯХА АБАЛГА МАЛШАДАЙ ОРОЛДОЛГОҺОО

Байгша ондо 5500 центнер һайн шанартай мяха, тэрэ тоодо 4000 центнер хонинной мяха гүрэндэ худалдаха гэһэн уялга Үдын совхозой малшад агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүтэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан юм. Түсэбөөр хараалагдаһаниинь 5300 центнер байгаа.

Түрүүшын кварталай дүн согсолон харахада, 832 центнер мяхан тушаагдажа, түсэбынь үлүүлэгдэһэн байна.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула үшөө 4668 центнер худалдагдаха болоно. Гадна саашанхи жэлнүүд тухайгаа мүнөөнһөө боломжолхо хэрэгтэй. Ушарынь гэбэл, 1975 ондо тус совхоз 7339 центнер мяха худалдаха зэргэтэй. Байгша онойхитой сасуулхада, 32 процентээр нэмэхэ болоно бшуу.

Энэ хэмжээндэ хүрэхын тула совхозой хонидой тоо толгой 52 мянгада, эбэртэ мал—1156 толгойдо хүргэгдэхэ зэргэтэй. Харин мүнөө үедэ совхозой һүрэттэ 39 мянга тухай хонид тоологдоно.

Хараалһан, түсэблэһэнөө дүүргэхын тула тон ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха болоно.

Энээниие хараадаа абажа, мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ тухай асуудал коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ һаяшаг тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдээ. Элидхэлшэ, совхозой директор К. Д. Дагбаевай тэмдэглэһэнэй ёһоор, Үдын совхозойхид 1966—1968 онуудта гүрэндэ 16249 центнер мяха худалдажа, даабаряа 112 процент дүүргээ һэн. Тэрэ тоодо 11480 центнер хонинной мяхан тушаагдаһан юм.

Теэд булта һайн шанартай мяхан тушаагдаа гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, 1968 ондо худалдагдаһан хонидой 45,3 процентнь туранхай, дундаһаа доошо шадалтай байһан. Эбэртэ малай 39,7 процентнь мүн лэ иимээр худалдагдаа бэлэй. Тиигэжэ совхоз 85 мянган түхэригэй гарзада ороһон байгаа. Толгой бүриин шэгнүүр абажа үзэбэл, 1965—1968 онуудта эбэртэ мал дунда зэргээр 275 килограмм, хонид — 32,4 кг. шэгнүүртэйгээр худалдагдаһан байха юм.

— Энэмнай тон бага, мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй, маанадые саашадаа хангахагүй байна,—гээд элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Мүнөө жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэхын тула тус тустаа 35 килограмм шэгнүүртэй 11500 хони, 350 килограмм татаха 220 эбэртэ мал тушаагдахаар бэлдэгдэжэ байна. Худалдагдаха хонид 14 отара болгогдон таһалагдажа бэлшээридэ гараханъ. Мүн 540 толгой эбэртэ мал зунай үедэ һайн бэлшээридэ адуулагдажа, 220-ниинь сентябрь һарада, үлөөшэдынь ерэхэ жэлэй январьда тушаагдаха юм.

Совхозой ажахыда малай үхэл ехэ гарза хохидол ушаруулна. Үнгэрһэн жэлдэ элдэб шалтагаанһаа болоно, нэн түрүүндэ тэжээлэй дутагдалһаа, муу харууһалһанһаа болоно 3111 хонин гарзалһан байгаа. Энэ жэлэй эхинһээ 15801 хурьган абтаһан аад, майн 5-най байдалаар 501-ниинь гарзалаад байгаа. 1-дэхи, 4-дэхи отделенинүүдтэ хурьгад олоор гарзалаа.

Мүн эхэ мал олоор һубайрна. 1968 ондо 100 үнеэдһээ 71 тугал, 100 эхэ хонидһоо 77 хурьган абтааһэн.

— Эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, саашадаа дабтагдахагүйн тулада шухала хэмжээнүүдые абажа, бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадабал, манай совхоз мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэлһээ жэл бүридэ дүүргэжэ байха хүсэд арга боломжотой,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

— Мал ажал хүгжөөлгэ харууһалдаг хүнүүдэй оролдолгоһоо бшуу,—гэжэ коммунист Кравцов тэмдэглэбэ.—Теэд оролдосотой һайнаар хүдэлхын тулада тэдэнэртэ таатай зохид культурна ажаһуудал хэрэгтэй. Энэ талаар манай совхоздо ехэхэн дутагдалнууд бии. Малай фермэ, отарануудаар гэр байра үсөөн, шэнэ барилга хэгдэнэгүй. Минии һанахада, имагтал энээн дээрэһээ боложо хонишодоор, мал адуулагшадаар хүдэлхэ хүниие олохонь бэрхэтэй болонхой. Ушар иимэһээ манай гурбадахи отделениин олохон отарануудаар нэгэ, нэгэ хонишод ажаллана. Ганса хүн хаана хүнэ хүрэхэб, һайнаар харууһалхашье аргагүйдэнэ. Эндэһээ үхэл гарза гараха ха юм.

Тэжээлээр дуталдацабди гэжэ һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ехэ хөөрэлдөө ярилдаан болодог гээшэ. Тэжээл элбэг болгохо тушаа зарим тэды хэмжээн абтажа байбашье, горитой хубилалта болоногүй.

Луговод Г. Н. Цыбикжаповай тэмдэглэһэнэй ёһоор, гол шалтагаанинь гэбэл, луговодуудай ажал тушаа, сабшалан, бэлшээри эрид һайжаруулха тушаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд анхаралаа үшөөл багаар хандуулна. Хэн луговодой хаана юу хэжэ, ямар ажал бүтээжэ байһанаар һонирхохо хүн үсөөн. Сабшалан һайжаруулха түсэб мини лэ саарһан дээрэ үлэшэдэг. Сабшаланда тараагдахаар хараалагдаһан минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд абтанагүй, агротехникын ёһоор хэрэглэгдэнэгүй.

Ниитын малда тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха асуудал Үдын совхоздо тон ехэ удха шанартай болонхой, энээниие үндэһөөрнь шиидхэхэ сагнье тулажа ерэнхэй.

Тиимэһээ партийна суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн олон коммунистнууд энэ асуудалда тон ехэ анхаралаа хандуулһан, һанаатаа зобожо байһанаа мэдүүлһэниинь гайхалтай бэшэ.

— Сабшалан дээрэ хэн ажаллана гээшэб? Наһатай болоһон үбгэжөөлнүүд, — гэжэ Баруун-Хасууртайн һаалиин фермые даагша коммунист Д. Д. Аюшеева хэлэнэ.—Энэ шухала ажалда оролдосотой, өөрынгөө харюусалга мэдэрхэ залуушуулые саг үргэлжэ хүдэлхөөр табибал тон зүбтэй. Мүн тэдэнэрэй ажалай түлөөһэ зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Малаа тэжээлээр хүсэд хангаха тушаа асуудал шиидхэгүй һаа, һү, мяха ехээр абадаг болохонь бэрхэтэй гэжэ һайса мэдээжэ. Гадна малшадһаа тон ехэ юумэн дулдыдана ха юм. Хэды ехэ тэжээлтэй байбашье, оролдосогүй хүнүүдтэ ниитын мал даалгабал һайн аша үрэ түйлаханъ бэрхэтэй.

Теэд Үдын совхоздо малшад олоор дутална. 2-дохи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Цырендоржиевай тэмдэглэһэнэй ёһоор, зунай сагта бэлшээн таргалуулагдаха отаранууд дайралдаһан хүнүүдтэ даалгагдана. Тэдэнэртэ малаа һайнаар таргалуулһанайнь түлөө материальна ямаршье урмашуулга байхагүй. Түлөөһэниинь толгойн тоогоор үгтэдэг байха юм. Мал ямар шадалтайб гэжэ хараада абтадаггүй. Иимэ болохолоорнь, тэндэ ажалладаг малшадта шанга эрилтэ табихын аргагүй. Энэ асуудал бүри ойрын сагта шиидхэгдэхэ ёһотой.

Тэрэшэлэн совхозой отделениинүүдые али нэгэн мал үсхэбэрилхэ талаар мэргэжүүлхэ, малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, малшадай дунда ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа туһатай ехэ хөөрэлдөөн партийна суглаан дээрэ болобо.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ЛЕНИНСКЭ УНШАЛГА

Бүхы орон доторнай дэлгэрһэн агууехэ багша В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн бэлэдхэлдэ манай Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшад мүн лэ эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хабаадалсана. Нэн түрүүн аймагай лекторнууд — «Знание» бүлгэмэй гэшүүд энэ шухала политическэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ленинскэ уншалгануудые эмхидхэлгэ хадаа аймаг доторнай ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ тематическа хараа шэглэл олгожо, лекцинүүдэй удха шанар нилээд һайжаруулһан байна.

Байгша оной январь һарада үнгэрһэн районно организациин ээлжээтэ пленум дээрэ шухала асуудалнууд табигдаа һэн. Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаһан партийна ба комсомолой организациин секретарьнар, «Знание» бүлгэмэй гэшүүд, найман жэлэй ба дунда һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн бэлэдхэлтэй дашарамдуулан абаһан «Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудалые хамтдаран шиидхэжэ, элдэб дурадхалнуудые оруулһан байха.

Ленинскэ уншалгануудые үнгэргэлгэдэхи элдэб дутагдалнууд элирхэйлэгдэжэ, пленумэй президиум районно центрһээ бүлэг эдэбхитэдые эхин организацинуудта туһа хүргэхын тула эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Һүүлээрнь газар газарай лекторнуудэй суглаан дээрэ, эхин организаци бүхэндэ районно организациин пленумэй тогтоол зүбшэн хэлсэгдэжэ, Ильичэй ойдо бэлэдхэлэй хүдэлмэриин тусхай түсэбүүд табигдаа һэн. Тематическа үдэшэ, теоретическэ конференци, ленинскэ комнато, музейнүүдые нээлгэ, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан баатарнуудтай, эгээн түрүүшын колхозникуудтай, партийна ба комсомолой үүрэй эмхидхэлшэдтэй, мүн бусад һонин хүнүүдтэй уулзалга, асуудал ба харюугай үдэшэ, кинофестиваль эмхидхэлгэ гэхэ мэтэ түсэбүүд сэсэнь оруулагдаа һэн. Мүн КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагтай хамта байгша оной январь һарада ленинскэ уншалгануудые үнгэргэлгөөр лекторнуудэй семинар үнгэргэгдөө һэн.

Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин багша П. Я. Лебедевэй хүтэлбэрилдэг эхин организаци ленинскэ уншалгануудые үнгэргэлгөөр горитой хүдэлмэри ябуулаа гэжэ хэлэхэдэ болохо. «Ленин — пролетарска революциин вождь», «Коммунис партиин стратеги ба тактикын ленинскэ ёһо гурим» гэһэн темэнүүдээр теоретическэ конференци нёдондо жэл эндэ үнгэргэгдөө һэн.

Энэ эхин организацида ленинскэ уншалгануудай түсэб үни хада табигдаһан юм. КПСС-эй райкомой секретарьнар Н. И. Малыгин, Н. Ц. Нимаев, хүдөө ажахын управлениин начальник Н. Н. Хороших, райОНО-е даагша А. М. Калашников, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин директор Н. Н. Червинская болон бусад тус тустаа тусхай темээр уншалгануудые үнгэргэдэг. Жэшээлхэдэ, «Социалис революциин ленинскэ теори», «В. И. Ленин ажахын тоосоон тухай», «Ильичэй һургаалаар, тэрэнэй заа-һан замаар ажаһууха, хүдэлхэ, һураха», «Коммунизм байгуулгын үедэ социалис нацинуудай хүгжэлгэ ба нэгэдэлгэ» гэһэн темэнүүдээр һонирхолтой уншалганууд үнгэргэгдэнхэй. Эндэхи лекторнууд районно центртээ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, мүн аймагайнгаа хүдөө нютагуудаар ябажа, һарадаа хоёр дахин олоной анхармаар уншалгануудые үнгэргэдэг юм.

Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин лекторнууд ленинскэ музей нээжэ, һургуулиинхидые баясуулһан байха. Элдэб һонин уулзалганууд, асуудал ба харюугай үдэшэнүүд ганса һургуулида бэшэ, мүн аймагай соёлой байшанда ходо үнгэргэгдэдэг. Эндэхи лекторнууд кино харуулгые хүдэлмэридөө шадамар бэрхээр хэрэглэдэг юм. В. И. Ленин тухай, Советскэ Союзай Коммунис партиин ажал ябуулга тухай кинофильмнүүдые хэрэглэн, тэдэнэр лекцинүүдые бэлдэдэг, кино харагшадтай һонин хөөрэлдөө хэдэг заншалтай.

Шаралдайн дунда һургуулиин багша Г. А. Носковагай хүтэлбэрилдэг «Забайкалец» колхозой ленинскэ лектори В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулгые дэлгэрэнгыгээр хүн зондоо харуулха гэһэн зорилго урдаа табинхай. Колхозой түрүүлэгшэ А. И. Родионов, Шаралдайн дунда һургуулиин багшанар В. Ф. Архипова, В. И. Петрова, Г. И. Носкова гэгшэд энэ организациин эдэбхитэй лекторнууд болоно.

Хүшуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин эгээн ехэ, һаруул сэбэр байра ленинскэ комнатодо үгтэнхэй. Ильичэй бага балшар наһанһаа эхилээд, тэрэнэй асари ехэ ажал ябуулгатай эндэ танилсажа боломоор. Мүн «Знамя Ленина» колхозой эхин алхамууд, тэрэнэй бэхижэлгэ, хүгжэлтэ ехэ зохидоор харуулагданхай юм.

Никольско эхин организациин хүдэлмэри тухай (хүтэлбэрилэгшэнь дунда һургуулиин багша С. И. Бодров) нэгэ хэды үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Эндэхи эхин организациин гэшүүд үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй музей нээгээ һэн. Музейн материал тон ехэ: элдэб витринэ, фотомонтаж, диаграммаһаа гадна, эндэ тосхонойнь түүхэ гүйсэд дүүрэнээр харуулагданхай.

Тусхай стенд хүдөө ажахын артелиин түрүүшын жэлнүүдые Ильичэй нэрэтэй холбон, мүнөө үеын үдэрнүүд хүрэтэр хэды ехэ хубилалтын болоһые тон һайнаар харуулна.

Үдэр бүхэн Никольско музейдэ хүн зон олоороо ерэдэг. Эндэ лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд хэгдэдэг, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл элдэб һонин хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм.

Һаяшаг эндэхи соёлой байшанда «Танай халуун зүрхөөр, нангин нэрээр...» гэһэн тематэй үдэшые бүлгэмэй гэшүүд үнгэргэжэ, һайшаалда хүртэһэн байна.

Ленинскэ тематикаар үнгэргэгдэдэг бүхы лекци, хөөрэлдөө, элидхэлнүүдээ эхин организациин гэшүүд колхозойнгоо саашанхи зорилгонуудтай холбон, элдэб аргаар ажалшадта дамжуулхые оролдодог.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажалай журам эбдэхэ ябадал гаргалгые үсөөрүүлхэ, колхозникуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эндэхи лекторнууд ехэхэн нүлөө үзүүлһэн байха. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын продукци тушаалгаар гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Мүнөө үедэ хабарай тарилгые хаһа саг соонь дүүргэхын түлөө хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулжа байна.

Заганай, Түгнын, Хонхолын бүлгэмэй эхин организацинууд ленинскэ уншалгануудые муу бэшээр үнгэргэдэг.

Ажалшадай дунда ленинскэ уншалгануудые бүхы организацинууд дутагдалгүйгөөр үнгэргэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим тосхонуудта диафильм, кинофильм, миндаһан гэхэ мэтэ хэрэглэгдэнэгүй.

Тиибэшье ажалшан бүхэндөө Ильичэй мүнхэ һургаалые, Коммунис партиин ударидалга доро коммунизм тээшэ дабшаһанаа эли тодоор харуулха гэжэ аймагай лектор бүхэн оролдодог, хүсэ шадалаа гэмнангүй ажаллана.

Г. ЩЕПИН,
«Знание» бүлгэмэй аймагай организациин харюусалгата секретарь.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ГАЛТА ШУЛУУН, ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Хада хабсагай болотор обоологдоһон элһэ шорой. Ехэ гэгшын нүхэн сооһоо хирэ хирэ болоод лэ экскаваторай үлгүүрэй булталзаха харагдаха. Дүтэлэн ерэхэдээ, эршэтэ ажалай хүгжэмдэ абтахаш. Гүнзэгы ехэ карьер. Тэрээн соо хүсэ ехэтэ хоёр экскаватор уухилан аахилан, ямар нэгэ асари ехэ амитанай унтаряа бэлдэжэ байһандал, булад шүдэтэй удхуураараа газар хэмхэ түгдэ үмхэн абана. Экскаваторай шанага нэгэ доро дүрбэн кубометр шорой удхана.

Экскаваторнуудай ашаглагдахын урдахана бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэдэг, аммонидаар газар тэһэлэгдэдэг. Үрэмдэлгэ станогой дүй дүршэлтэй машинист, коммунис ажалай ударник Л. М. Ларионов өөрынгөө туһалагша Петр Еранскитай олон карьер бэлдэһэн байха. Эдэ хоёр үрэмдэлгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа һара бүхэндэ 120—130 процент дүүргэдэг юм. Ажалайнь шанар һайн, техническэ эрилтын ёһоор хэгдэһэн байдаг. Тэһэлэгдэһэн газарта экскаваторнуудшье таһалгарлагүй һайнаар хүдэлхэ аргатай.

«Южный» гэжэ нэрлэгдэдэг тус участогай хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин 50 жэлэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Тэдэнэр алдар солоёо арьбадхажа, ажалай ленинскэ вахтада жагсанхай.

Участогай горнягууд бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ дүүргээд, шулуу нүүрһэ малтажа эхилээ. Апрель соо 10 мянган тонно түлишэ малтан абаха даабари үлүүлэн дүүргэдээ.

Горнягууд бэрхэшээлтэй байдалда ажаллана. 17—18 метр гүнзэгыдэ газар малтаха хэрэгтэй. Гэбэшье участогай ашаглагдажа эхилһэн хоёр жэл соо эндэһээ 400 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаа. Тэрэнэйнь өөрынь үнэ сэн нээмэл аргаар нүүрһэ малтан абадаг Холбоолжоной участогайхиһаа һурагүй бага юм. Хэрбээ нёдондо Холбоолжоной участогай нүүрһэнэй нэгэ тонныш үнэ сэн 5 түхэриг 44 мүнгэнэй байбал, «Южный» участогайхи 2 түхэриг 09 мүнгэтэ болоһон байна. Харин энэ жэлһээ ондоо уурхайһаа шулуу нүүрһэ малтахада, тэрэнэй үнэ сэн зарим тэды дээшэлээ. Юуб гэхэдэ, горногеологическа хүдэлмэри хүндэр болоо, тэһэрэлгэ, малталгын ехэ юумэ хэхэ хэрэг гараа.

Бэрхэшээлэй дайралдабашье, эндэхи горнягууд эршэ зоригтойгоор ажаллана. Ехэ нүүрһэ малтан абахатай хамта, горно хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана. Коммунис ажалай ударнигууд Г. К. Брылов, С. К. Шевченко гэгшэдэй даалаг экскаваторнуудай бригаданууд март, апрель һарануудай даабари холо үлүүлэн дүүргээ. Экскаваторнуудай машинистнүүд М. И. Труднев, В. Г. Лиханчин, Г. А. Попов, Н. И. Хамлатов өөһэдынгөө туһалагшадтай хамта габшагайгаар ажаллана.

Бригадые даагшанар, экскаваторай машинистнүүд техникээ һайнаар шудалһан. Тэдэнэй ажал зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Тиимэһээ ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Механизмуудаа һайнаар харууһалжа, хэрэгтэй заһабари хэжэ байһанай ашаар мини байха ушарые усадхажа шадаа.

Ажалай ленинскэ вахтада жагсаад, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэ шухала. Тиигээгүй һаа, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаханъ бэрхэтэй. Горнягууд үйлэдбэриингөө ёһотой эзэд болонхой. Малтан абадаг нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, түлишын шанар һайжаруулха, олзо доходтойгоор ажаллаха гэхэ мэтэ асуудалда тэдэнэр саг үргэлжэ анхарал хандуулна.

Участогай коллектив шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэн бага болгоһонойнгоо ашаар хоёр һарын туршада 59 мянган түхэригэй алмалта хээ. Мүн нүүрһэнэй шанар һайжаруулһанай ашаар 4890 түхэригэй нэмэлтэ олзо доход абтаа. Ондоогоор тайлбарилан хэлэхэдэ, шулуу нүүрһэнэй тонно бүриһөө 35 мүнгэнэй нэмэлтэ олзо доход абтаһан болоно.

Галуута-Нуурай шахтанууд республикымнай кочегарка гэжэ нэрлэгдэдэг. Эндэхи шахтёрнууд ехэ нүүрһэ малтан абажа, промышленна предприяти, олон организацинуудые түлишөөр хангахын түлөө бага бэшэ оролдолго гаргана. Хэрбээ шахтоуправлениин ашаглагдаһан түрүүшын жэлнүүдтэ сүүдхэ соо 200—250 тонно нүүрһэн малтагдадаг һаа, мүнөө 4000 тонно абтадаг болоо.

Шахтёрнууд табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада 3430 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтан абаа. Тэрэнэй 1600 мянга гаран тоннонь нээмэл аргаар малтагдаа. Энэ үедэ горнягуудай ажалай бүтээсэ 15,5 процентээр дээшэлһэн байна.

Мүнөө Галуута-Нуурай бүхы шахта, участогуудай коллективүүд В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ, абаһан социалис уялгаяа сүм бэелүүлхын түлөө коллектив бүхэн оролдоно. Тэрэ тоодо «Южный» участогай горнягууд алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулжа байнхай.

Н. БАДМАЕВ.

Андрей Ананин Улаан-Үдын шэлэй заводто хүдэлдэг юм. Тэрэнэй ажал ехэ харюусалгатай. Юуб гэбэл, энэ хүмнай бэлэн болоһон шэлнүүдые багсалан эмхилдэг.

Андрей Ананин үдэр бүриингөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг һэн тула заводой түрүүшүүлэй тоодо үнинэй оронхой. Зураг дээрэ: Андрей Ананин ажал дээрээ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХОРИИН АЙМАГТ

ЭРТЫНГЭЭ ТАРИЛГА ДҮҮРГЭБЭ

Георгиевкын совхоз хүдөө ажахын тон шухала кампани — хабарай тарилга богони болзорто, амжалтатайгаар хэжэ дүүргэбэ.

2885 гектар талмайда шэниисэ таригдаа. Таригдаһан үрэһэнэй шанар һайн. Тиин 183 гектар дээрэ таригдаһан хара таряанайнь полинууд нотооржо эхилээ.

Хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ халаанайнгаа даабари һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоодо трактористнар Цыдендамба Цыдыпов, Михаил Алемасов, Николай Сазонов, Михаил Разуваев гэгшэдэй агрегадууд оролсоно. Совхозой механизаторнуудай мүрысөөнэй дүнгөөр эдэ нүхэдтэ совхозой партком, дирекци, рабочкомой улаан вымпелнүүд барюулагдажа, нэгэдэхи һууринууд олгогдоо.

ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛНЭ

Хандагайн дунда һургуулиин 4—10-дахи классуудай һураг-

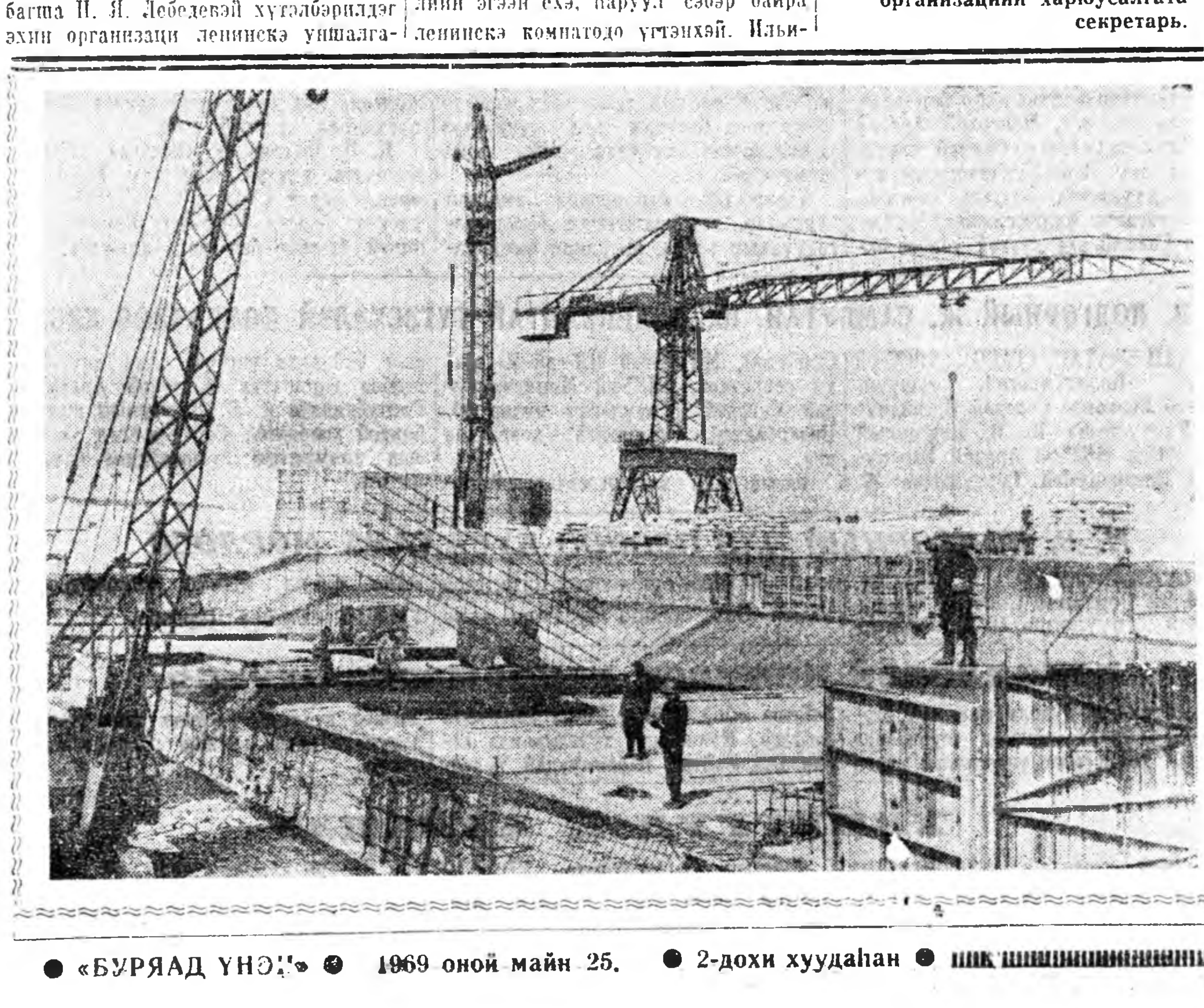

Воронеж мүрэнэй водохранилищиин барилга түлэг дундаа ябажа байна. Эндэхи нуур 70 дүрбэлжэн километр зайе эзэлхэ. Хоёр зуун миллионһоо үлүү кубометр уһан эндэ багтаха.

Воронежой далайһаа хото городууд, промышленна предприятинууд уһа абажа байха юм. Тиихэдэ Воронеж—Дон гэһэн зам нээгдэхэ. Зураг дээрэ: водохранилищиин нэгэ участогта.

ТАСС-ай фото.

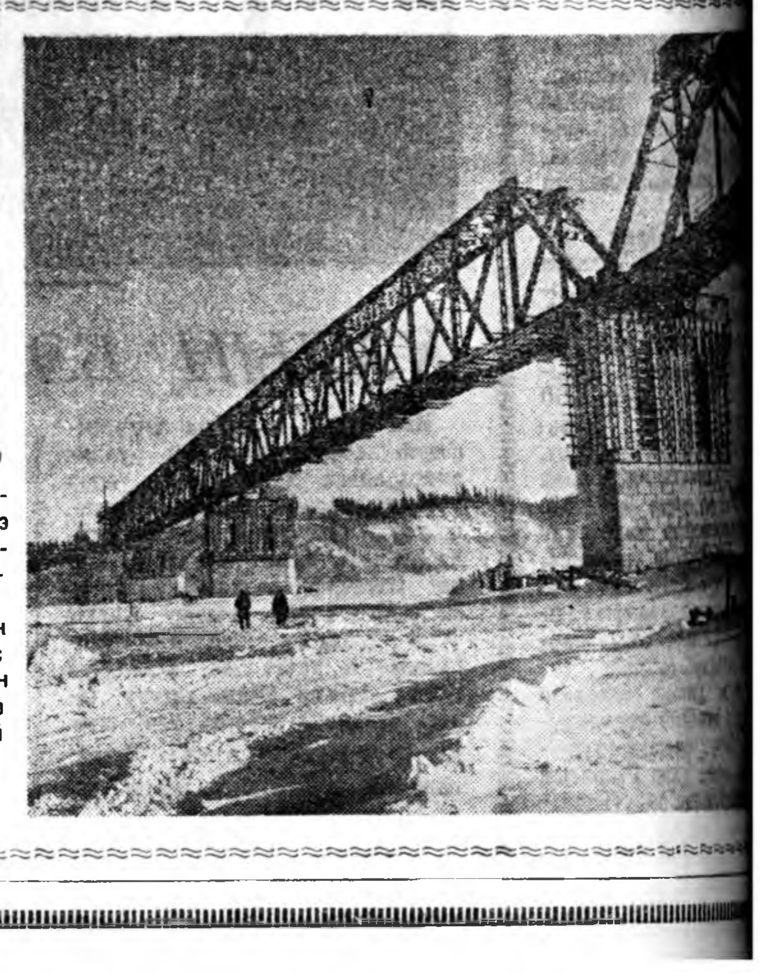

Сургут—Тюмень гэһэн 700 километр утатай түмэр зам Тюменскэ областьдо баригдажа байна. Энэ түмэр зам Сибирь болон Ураалай нефтьтэ районуудые холбохо. Мүнөө үень барилгашад хоёр зуу гаран километр зайда түмэр замай рельс табинхай. Иртыш мүрэниие хүндэлэн гараха хүүргэ ерэхэ жэлдэ бүтэхэ юм. Зураг дээрэ: Иртыш мүрэнэй хүүргын барилга.

ТАСС-ай фото.

«Мүнөөнэй обществын уршагаар балар харанхы, бар-бүдүүлиг байдалда оруулагдаһан олон миллион улад (илангаяа таряашад ба ремесленнигүүд) имагтал ксис гэгээрэлэй үндэһөөр тиимэ харанхы байдалһаа гаржа болохо гэжэ һанаһан марксист тон ехэ алдуу, гай муу алдуу гаргаха бэлэй. Эдэ зондо шажанай хуурмагые тайлбарилһан тон олон янзын мате-л үгэхэ, ажабайдалай элдэб һалбаринуудта хабаатай ктануудтай тэдэниие танилсуулха, һонирхуулха, һү-бишэрэлэй нойрһоонь һэргээхэ, тэдэнэй оюун бодо-бүхы талаһаань, али болохоор эрид хубилган болбо-улхын тула тэдээндэ элдэб аргаар хандаха шухала».

И. В. ЛЕНИН.

РАГ ДЭЭРЭ: 34 наһатай, Ленинградай университедэй профес- Николаевна Уральцева. Энэ эрдэмтэ математикын талаар олон зохёол бэшэнхэй юм.

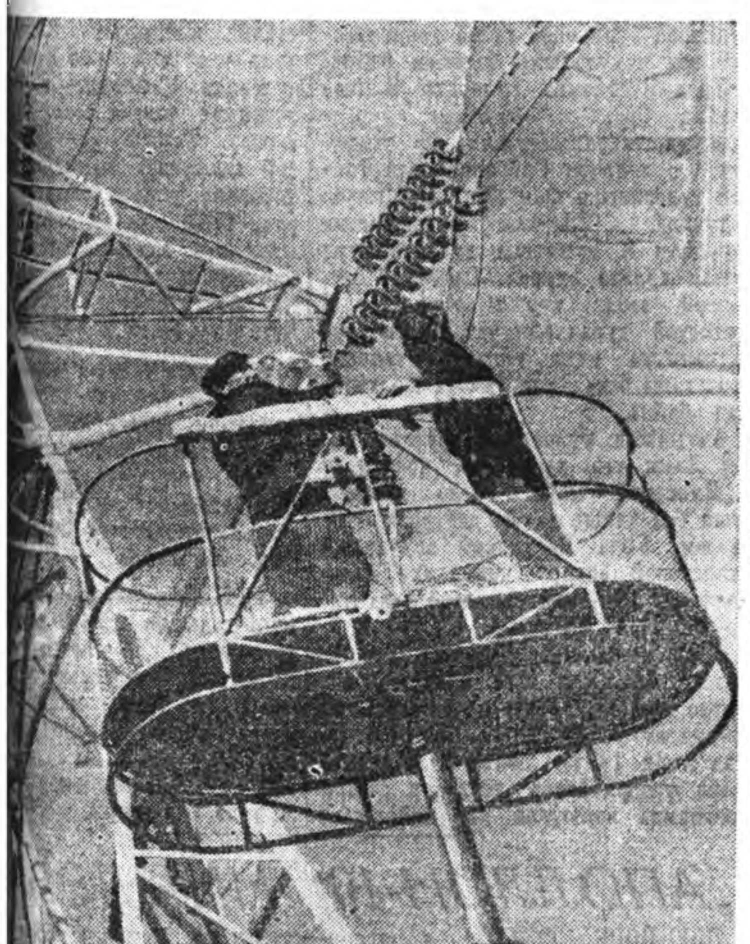

гизэй ССР-эй Кочкорско, Тянь-Шанска, Ат-Вашинска райо- колхозууд, совхозуудта электрын элшэ ехэ хүсэтэй лининүү- мжуулагдадаг боложо байнхай. Зураг дээрэ: электро-дамжуул- дээрэ хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

АГ ДЭЭРЭ: «Пицунда» гэжэ курортын пансионадай юрэнхы

ТАСС-ай фотохронико.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ПУЛЬТЫН ДЭРГЭДЭ

Уласхоорондын электрын элшэ хүсэнэй центральһаа репортаж

Карпат шадархи Гнилая Липа гэжэ мүрэнэй эрьедэ, Бурштын городой оршондо баригдаһан Бурштынска ГРЭС-ые интернациональна гэжэ нэрлэдэг. Энэнь зүйтэй. Тус станциин юһэн турбино-агрегадай үйлэдбэрилһэн ток «Мир» гэжэ трансевропын гол һудалда ниилэн ороод, совет хото городуудһаа гадна, хилын саанахи оронуудта—Чехословакида, Венгридэ, Румынида, ГДР-тэ, Болгарида, Польшодо түхөөдэг юм.

Бурштынһаа гараһан электрын элшэ хүсэн таһалгаряагүй дамжан урдажа байдаг. 1932 ондо СССР-эй бүхы электростанцинуудай үйлэдбэрилһэнһөө ехэ элшэ хүсэн энэ станциин оршон байгаа богонихон болзор соо аха дүү оронуудта дамжуулагдаа. ГРЭС баригдажа үргэлжэлһөөр. Энээнэй энергоблогууд бүрин ашаглалгада ороходоо, Грециин, Ирландиин, Португалиин, Даниин центральнуудай мүнөө хамтадаа үйлэдбэрилдэгэй шэнээн элшэ хүсэ хилын саанахи хэрэглэгшэдтэ үгэжэ шадаха.

Львовско энергорайоной ахамад диспетчер Ф. И. Корнеев (энээнэй участогта Бурштынска ГРЭС хамаатай юм) эдэ бүгэдэн тухай хөөрэбэ. Адли ажалтай нүхэдэйнгөө—дежурна диспетчернүүдэй, тусхай мэргэжэлтэдэй туһаламжаар хилын саана дамжуулагдадаг элшэ хүсэнэй туйлай ехэ урасхалые Львовско диспетчерскэ пунктһаа залан ударидадаг. Ушар юуб гэхэдэ, Баруун Украинын үшөө хэдэн центральнуудай турбинанууд уласхоорондын зайн галай һудалые элшэ хүсөөр хангадаг юм. Гэхэ зуура энэ ток нэгэдхэмэл урасхал худар ниилэн оросоһоо түрүүн Мукачеводо суглардаг. Уласхоорондын хубаарилдаг подстанци—аха дүү долоон оронойн зайн галай түхеэрэлгэнүүдые нэгэ бүхэли болгон холбодог, электро-хүсэнэй хэрэм шэнги түхеэрэлгэ Закарпадай энэ хотоһоо холо бэшэ тодхогдонхой.

...Мукачеводохи подстанциин хоёр дабхар дорюун байшан харагдаха. «Хамагай нангин газар»—залан хубаарилдаг аппарадай гол халха эндэ байдаг юм. Циферблатуудтай, кнопконуудтай, нюсожо ба залиржа байдаг олон үнгын галнуудтай, дуугай приборнуудтай боро халханууд һүртэйгөөр жэрылдэнэ. Станциин дежурна техник—дарууханаар энеэбхилһэн, зулгы янзын эхэнэр Анна Матико энэ үдэр эдэ оньһон, орёо түхеэрэлгэнүүдые залан хүдэлгэжэ байба. Тиихэдээ «Мир» гэдэг шэжэм һудалаар дамжадаг элшэ хүсэ бүридхэнэ, приборнуудай тоонуудые адаглан хинана, тэндэһээ «абтаһан» мэдээнүүдые шэнжэлнэ. Хэрбээ шухала болоо һаань, энэ һудал шэжэм харьяата ямаршье газартай холбохо аргатай юм.

Һүрэг олон телефонууд, хүсэтэ коммутатор тэрэнэй мэдэлдэ байдаг. Ямар нэгэн оньһо эрьюулхэ гү, али дараадхихадань, һудал шэжэмэй тэмдэг дээрэ—Львов гү, али Мукачево, Прага гү, али Шойосегед. Добротвор гү, али Бурштына, Лудуш гү, али Лемешана... гараадхиха. Телефоной хонхо һалан һандангүй наярна. Анна трубкаяа абаад:

— Мукачево шагнажа байна. Та, Ирина гүт? Амар мэндэ. Нэгэдэхи лини ямар нагрузкатайб. Хэм соогоо гү?.. Һайн лэ гээшэ. Зай баяртай...

Станциин байшан дотор захагүй тодхогдоһон автоматууд хэм гуримай зааханааршье алдагдаа һаань, эндэхидэй хэлсэдэгэй ёһоор, тиимэ ушаралнуудые агшан зуура «зайсуулдаг». Жэшээлхэдэ, зайн гал дамжуулдаг линидэ элшэ хүсэнэй хоёо нэгэ хэмдээ байхынь тула АРПМ (элшэ хүсэнэй урасхалые автомат аргаар тааруулдаг түхеэрэлгэ)—совет инженернүүдэй ухаалан зохёоһон прибор—адаглан хинана.

Юрий Фогелиин, тэрээнтэй хамта хүдэлдэг нүхэдэй хүдэлмэринь түлэг дундаа бэйба. Электродамжуулгын 400 киловольтто линиин туһаламжаар ток үгтан абаха ба саашадань дамжуулха шэнэ, дүрбэдэхи ээлжээнэй подстанци анха түрүүшынхеэ апрелиин тэн багта туршагдаһан байгаа. Бурштынһаа Мукачево хүрэтэр татагдаһан энэ лини удангүй дүүрэн хүсөөрөө хүдэлхэ. Подстанцидахи бүхы юумэнэй гүгэс бэлэн болобошье, аппаратурыень үшөө дахин шалгахада үлүү болохогүй.

...ЛЭП-үүдэй утаһа шэжэмүүд үдэршье, һүнишье таһалгаряагүй дүнгинэнэ. Совет центральнуудай турбинын үйлэдбэрилһэн электрын элшэ хүсэн эдэ утаһа шэжэмүүдээр дамжан, Зүүн тээһээ Баруулжаа таһалгаряагүй, эршэмтэй түргэнөөр урдажа байдаг. Мукачевско уласхоорондын подстанциин энергетигүүд гэрэ урасхалда үүдэеэ сэлижэ үгэнэ.

Львов.

В. ПОПОВ.
(АПН).

АТААРХУУЛМА АРГА

Техникын эрдэмэй кандидат. Минскын эрдэмтэ Леонид Федоровой онол аргаар автомашинын шестериягууд, звёздочконуудые хэбтэ сохижо гаргаха лицензи абаха хэлсээ хилын саанахи 9 фирмэ хэжэ байна.

Нүхэр Федоров Белоруссиин ССР-эй Наукануудай академиин физикын таһагтахи механикын лабораторие хүтэлбэрилдэг юм. Ухаалан зохёоһон арагань иимэ детальнуудые бүтээн гаргахын тула хэрэглэдэг металл, гаргагдадаг сагые нилээд ехээр хорооно. Энэ аргыень хэрэглэхэ патент Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин, Канадын, Бельгиин, Швейцариин, Индиин хэдэ хэдэн фирмэнүүд худалдажа абанхай.

Нина МУХИНА,
АПН-эй корреспондент.

«МР-12», «МР-100»

Наранһаа уг үнгитай ушаралнуудай болохо үеэр байгаалида олон янзын үзэгдэлнүүд тохёолдодог юм. Тиимэһээ манай түби дэлхэйе тойрон байдаг гадаадык бүхы хүреэнүүд соо: магнитосферэдэ, ионосферэдэ, атмосферэдэ гансата ехэ хубилалтануудые үүсхэдэг суранзын хой долгинууд геофизигүүдые онсо ехээр һонирхуулна. Энээниие хүн түрэлтэн үнинэй, бүри үнгэрэгшэ зуун жэлэй үедэ мэдэхэ болоһон байгаа. Иимэ хой долгинуудай үедэ Газарай суранзата хүреэгэй хэмжээн хараа байса хубилдаг, газарай гадар хубида шангa ток бии болодог, богони долгинуудтай радио-холбоон алмайрдаг.

100 километр тухай үндэрһөө эхилдэг ионосферын үзэгдэлые 200 тухай километртэ дэгдэн гарадаг «МР-12» гэжэ метеорологическа ракетэнүүд адаглана. Дээдэ атмосферын 100 километр хүрэтэрхи «шатые» «МР-100» гэжэ метеорологическа ракетэнүүд шэнжэлнэ.

(АПН).

Зунай саг—үрэ жэмэсүүдэй, овощой эдеэшэхэ үе, гэртээ консервэ болгон буйлуулха хаһа ойртохонь.

Люблинскэ металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод ууралаар шүүһэ буйлуулан болбосоруулха оньһон нарин машина (УПС-1) бүтээн гаргажа, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ эрхим бэлэгүүдые бэлдэбэ. Энэнь үрэ жэмэсүүдэй шүүһэ буйлуулан болгохо гол зорилготой юм.

АМТАТАЙ, АЯТАЙ

Энэ машинань гурбан таһаг тай. Доодохи соонь паар гаргаха уһан эюулэгдэдэг, 5 килограмм багтасатай дээдэ таһаг дотор жэмэс гү, али фрукт хэгдэдэг, дундахи соонь—шүүһэн суглардаг. Фруктын ба жэмэсэй сортһоо, эдеэшэлгэһээ дулдыдан, сок буйлуулга 45-һаа 60 минута хүрэтэр үргэлжэлхэ.

(ТАСС).

ХҮЙТЭНЭЙ ТУҺА

Эмнэлгын хэрэгтэ зорюулагдадаг яһанай сэмгэ удаан саг соо байлгаха электронно приборые Грузиин медигүүд кибернетигүүдтэй хамта ухаалан зохёогоо. Бэе махабадай клеткын амидаралые сахилгада хүйтэнэй туһалдагынь мэдээжэ. Гэхэ зуура, эдэ туршалгашад яһанай сэмгэнэй гутангүй удаан байхынь тула хүйтэ хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн аад, иимэ нэгэ һонин үзэгдэлтэй ушараа: яһанай сэмгэ һайн зандань байлгахын тула шухала гэжэ тоологдодог 196 градус хүйтэндэ тэрэнэй клеткэнүүд хосордог байба.

Грузиин Наукануудай академиин кибернетикын институдай ба бэедэ шуһа оруулдаг станциин хүдэлмэрилэгшэд олон туршалга хэһэнэй һүүлээр яһанай сэмгэ удаан саг соо гутаангүй байлгаха арга олоо. Эдэнэй зохёоһон аппарат юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, температурые тусхай программын ёһоор, дуран соогоо тодорхойлон тааруулдаг байна.

(ТАСС).

Плати хадагалдаг юрын шкаф шэнги пылесос соо хубсаһа үлгэдэг юм. Гоёлой, сэбэрлэгдэһэн бэшэ, харин хүдэлмэридэ үмдэдэг, хирэ тооһо халдаһан хубсаһа тэндээ үлгэхэ хэрэгтэй. Үүдыень хаагаад, 20-30 секундын үнгэрэмсөөр хубсаһаяа гаргахадатнай, шэнээргэ, сэбэрхэн болоод байха. Хубсаһа угаадаг машина тухай хэлэнэ гэжэ бү һанагты. Эндэ уһаншье, мылэшье хэрэглэгдэдэггүй. Агаараар лэ сэбэрлэгдэдэг. Теэд ямар аргаар тиигэнэ гээшэб?

ШКАФ-ПЫЛЕСОС

Шкафай дээрэһээнь хүсэтэй агаар шлангнуудаар оруулагдаад, тон шангаар доошонь үлеэлгүүлдэг юм. Шкаф соо үлгэгдэһэн хубсаһан агаарай шанга урасхалда дайрагдажа, хубсаһанда халдаһан бүхы жэжэ тооһон ба хирэ агаартай хамта татагдан гарана.

Ариг сэбэрэй техникэ шэнжэлдэг институдта уралан бүтээгдэһэн шкафынь аэродинамическа аргаар тооһо арилгана.

(ТАСС).

КАЗАХСТАНАЙ ЭРДЭМ УХААНАЙ ШЭНЭ ЦЕНТРНҮҮД

Сабшалан, бэлшээри шэнжэлхэ институт Казахстанай түүхэдэ түрүүшынхеэ Алма-Атада эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Республикын элдэб байгаалитай ба уларилтай нютагуудай сабшалан болон бэлшээри һайжаруулхын, газар дорохи уһаар уһалагдадаг хүнхэр жалгануудта малай тэжээл бэлэдхэхын, хуурай тала дайдаар хүдэлмэри ябуулха туршалгын ажахынууд энэ шэнэ эмхиин мэдэлдэ оруулагданхай.

Гэхэтэй хамта бэлшээриин газарта уһа элбэгжүүлхын тула хэрэглэгдэхэ инженерна гидротехническэ барилгануудай: өөрөө ба шахагдан урдадаг водопроводуудай, һайрамай ба бороогой уһа суглуулха хаалтануудай, таляанай уһаар уһалха түхеэрэлгэнүүдэй проект табиха гүрэнэй институт республика доторнь эмхидхэгдээ.

Казахстанай туйлай ехэ бэлшээриин газарые (энэнь 165 миллион гектар болодог) элдүүрилэн ашаглаха хүдэлмэри эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эрхилхын тула иимэ шэнэ институдууд бии болгогдобо. Совет засагай жэлнүүдтэ 100 миллион гектар газар уһатай болгогдоһон байгаа. Харин мүнөө бэлшээри шанаржуулгын шэнэ шата—уһа гаргахын хажуугаар тэжээл элбэгжүүлхэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилхэнь.

Республика дотор түрүүшын машинно-мелиоративна станцинууд бии болоод, хаалта, плотина, худагуудые, мүн бэлшээриин газарые таляанай уһаар уһалха түхеэрэлгэнүүдые барихын тула колхозууд болон совхозуудһаа захил абажа эхилээ. Эдэ станцинууд, мүн баһа талын, хуурай губилиг газарай бэлшээринүүдэй үрэжэл һайжаруулхын тула элдэб ногоонуудые тариха хүдэлмэри хэдэг болохо юм.

Республикын бэлшээриие үрэтэй һайнаар ашаглаха асуудал һүүлэй үедэ шэнжэлгын олохон эмхи зургаануудай эрдэмтэдэй анхарал татанхай. Казахай ССР-эй Наукануудай академиин ботанигууд Аралай далай шадархи уһагүй талада ботаническа маша ехэ «полигон» бии болгоод, уһагүй сүл талада тарихын тула хээрын тэжээлэй ургамалнуудые тэндэ шэлэн суглуулжа байнхай. Бэлшээриин районуудай газар дорохи сэбэр ба минералаар бага уһа шэнжэлэн олохо онол арга зохёоһон эрдэмтэд-гидрогеологууд малшадай, малай ууха уһа олохын тула оролдолго гаргажа байна. Эндэхи химигүүд хуурай губидахи элдэб дабһатай уһа арюудхан сэбэрлэхэ экономическэ аргануудые бэдэрнэ, мүн инженернүүд, механигууд гүнзэгы худагууд ба нүхэнүүдһээ оньһон аргаар уһа бүлэжэ гаргаха нүүдэл агрегадуудые ухаалан бүтээнэ. Гидрометеорологическа институдай мэргэжэлтэд авиаци хэрэглэн, бэлшээриин газарнуудтахи үбһэ ногооной ургаса уридшалан мэдэхэ арга зохёогоо.

Владимир ОСТРОВСКИЙ.
(АПН).

ЭРТЭ УРДЫН ШУЛУУНУУДАЙ ТААБАРИ

Энэ зуун жэлэй хорёод оной һүүл багһаа Каспиин далайн уһанай улам доошоо орожо байхые Бакугай зон хараһан байгаа. Тиихэ үедэ эрьеһээ зуугаад метрэй зайда шулуун барилгатай хабсагай- олтирогхон бултайһан юм. Гэхэ зуура, барилгань бүтэн зандаа үлөөгүй, тэрэниие далайн долгин хэдэн зуугаад жэлэй турша соо үгы болоторнь нэшээ. Хоёр метр шахуу зузаан аад, ханануудтай оёор, ханануудай үлэгдэлнүүд, түхэреэн, түхэреэншэг арбан табан томо башни лэ үлэһэн байна.

Этигэмэ мэдээнүүдэй ёһоор, Каспиин далай XVIII зуун жэлэй үедэ шэргэн хорожо эхилһэн. Бүри тиихэдэ жэгтэйхэн барилгануудай һандархай үлэгдэлнүүд эрдэмтэдэй анхарал татадаг байгаа. Уһанда абташаһан хото тухай үльгэр домог арад зоной дунда тараһан, тэрэ хотые «Шахри саба» гэжэ нэрлэһэн юм.

Тэрэнь юун байгааб—эртэ урдын хамгаалхы хэрэм, далайн саанаһаа ерэһэн зошодые буулгаха ордон гү, али юрэл караван-сарай гү? 1306 ондо Каспиин далайн урда бэедэ газарай ехээр хүдэлһэнэй һүүлээр, хэрэмтэ эрье далай болоод, 400 гаран жэлэй турша соо уһан доро байһан түүхэтэй. Хэрэмэй байһан газарта араб, фарсид бэшэгүүдтэй, тэрэшэлэн хүнэй толгойнуудай, малай, шубуудай, юрэ бусын амитадай, угалзануудай зурагуудтай томо шулуун (70х35 сантиметр хэмжээтэй, 20-45 сантиметр зузаан) 636 плиткэ археологууд олоо. Багсаахада, эдэ плиткэнүүд ханануудтань хоноогдон һуулгагдаһан байгаа ха. Ехэ шадамараар, уран гоёор бүтээгдэнхэй.

Каспиин далайн оёорһоо гаргадаһан тэдэ шулуунуудай 30 процентнь далайн уһа элһэндэ дайрагдан һандарһан, олон зурагууд ба бэшэгүүдынь баларан һалашаһан байна. Гэхэ зуура, азербайджан эрдэмтэд Исаак Джафар-заде, Евгений Пахомов гэгшэд тэндэхи олохон юумэ: мастер Зейнаддинай, Абурашид Ширванскиин хүбүүнэй нэрые, хиджрын 630 он (1232 он) гэжэ тоое уншажа шадаһан; тэрэшэлэн ширваншахуудай — Йезид, Магомед, Фернбурз, Гершаси гэдэгүүдэй нэрэнүүдые, Баку, Шемех гэхэ мэтэ хотонуудай нэрэнүүдые; султан, шахуудай хэргэм зэргэнүүдые тайлбарилһан байна. Тэрэшэлэн литературын ба хэлэнэй институдай хүдэлмэрилэгшэ Али Мамед Кюрдистани угаагдажа һаланһан тэмдэглэлнүүд ба дүрсэнүүдые һэргээхэ, оршуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Дүрбэн зуу шахуу шулуун-хуудаһа тайлбарилха золдо хүртэһэн байнаб. Тэдэ шулуунууд-хуудаһанууд удаа дараалан нэгэдхэгдэхэдээ, дундада зуунай үедэ хабаатай олон мэдээ үгэнэ. XII зуун жэлэй үеэр, ширваншахуудай засаглажа байха сагта үндэр газарта баригдаһан, хэрэмэй түхэлтэй юрэ бусын ордоной барилгын түүхэ мэдэхэ арга олгоно. Шулуун дээрэ иигэжэ һиилэгдэнхэй.

«Ширваншахуудай һүр жабхаланта энэ далайн барилга Хиджрын 630 ондо, нигүүлэсхы бурханай нэрэһээ баригдаһан». Ондоо бэшэгүүдые абаад үзэбэл: «Шахта амар мэндэ», «Грузин байшан», «Шамахинска хүн зоной хосоролго тухай» гэжэ дурдана.

Эндэ үбгэн эсэгэ, эсэгэ, хүбүүн гурбан хүдэлһэн байгаа гэжэ элирүүлэгдээ.

Сакина НАСИРОВА,
искусство шэнжэлэгшэ,
ширваншахуудай ордоной
фондые даагша.

ЮРЭ БУСЫН КОКС

Советскэ Союзда хэмэл утаһан, тусхай нүүрһэн, кристалл сахюур үйлэдбэрилгэ амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байнхай. Иимэ продукци гаргахын тула модоной хөө хэрэглэгдэнэ. Горький хотодохи модоной-химиин түбэй шэнжэлгын институт хюрөөгэй хибэдэһээр, ой модоной предприятинуудай үлэгдэлнүүдээр кокс үйлэдбэрилхэ туршалгануудые хэһэн байна. Энэ институдай хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхаһан аргань юрын, гаргаша багатай юм. Модоной-химиин үйлэдбэриин үлэгдэлнүүд гү, али нефть буйлуулхада гараһан хатуу зүйлнүүд тусхай бодос гээшэнь болоно.

Хюрөөгэй хибэдэһээр хэгдэһэн кокс (тэбхээнсэгүүд) олон талаараа хатуу, нягта, углеродоор элбэг модоной хөөһөө үлүү һайн. Кокс хэхэдэ гараһан смолае арадай ажахын зохихо һалбаринуудта хэрэглэжэ болохо байна.

Борис СМОЛЯКОВ,
(АПН).

ОГҮЙ ХАШАА ЯАХАДАА ҺАЙН БЭ

а эдеэлһэн шээ, шууя- бэерсээр ду- даг. Номгон түргөөр тар- а, өөхэнинь мэхэ. Теэд аар тэрэниие нозог байл- тракторбэ лын машина- нжэлэн тур- нститудайхи-дай орон дотор анха түрүүн ухаалан зохёоһон шэнэ технологинь гахай таргалуулгада туһална. Гахайнуудые сонхогүй, харанхы хашаа соо байлгаха гэжэ дурадханхай. Элдэб механизмуудай, вентиляторнуудай туһаламжаар байра доторнь сэбэр, тунгалаг байлгахаар хараална. Үдэртөө хэдэ дахин лэ гэрэл гаргаха: «хоол» бэлэн гэһэн дохёо үгэхэ. Тиихэдэ гахай садатараа эдеэлээд, номгохон байдаг, ехэнхи сагаа унтажа үнгэргэдэг, түргөөр таргалдаг. Туршалгын үрэ дүнгүүдһээ харахада, тэжээл юрынхиһөө багые хэрэглэбэшье, шэгнүүрынь үдэр бүри 200 граммаар үлүүлэн нэмэдэг байба.

Краснодар.

(ТАСС).

ЖЭНЬШЕНИИН ТҮРЭЛЭЙ УРГАМАЛ

АРСЕНЬЕВ. (ТАСС). Примориин гүрэнэй ба кооперативна олзоборилгын ажахынуудай бэлэдхэлшэдэй бригаданууд һаяхан Уссурин тайгада гараба. Женьшеньдэ хабаатай, эм дом болодог шухаг ургамалай— элеутерококкын үндэһэ суглуулгын хаһа ороо.

Совет эрдэмтэдэй шэнжэлгэһээ харахада, элеутерококк эм болохо шэнжэ шанарайнгаа талаар суута «хүн үбһэнһөө» (женьшеньһээ) дутуугүй, олон ушарта үлүү хүсэтэй байна. Женьшениин түрэлэй иимэ ургамалые анха түрүүн гурбан жэлэй урда тээ Уссури тайгада промышленна аргаар бэлэдхэжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ороной фармацевтическэ заводууд, фабрикануудта энэ ургамалаар эмүүдые буйлуулгын хэмжээн улам ехэ боложо байнхай. Тиихэтэйнь хамта «олзоборилгошье» нилээд үргэдөө. Мүнөө жэл Уссурин ой тайганууд соо 300 тонноһоо бага бэшэ—нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ элеутерококкын хуурай үндэһэ бэлэдхэхээр хараалагдана. Энэ үнэтэ ургамал суглуулагшадай байха тусхай баазанууд гүн тайга соогуур баригдана. Бэлэдхэлшэд тэндэ байжа амарха, эмтэ ургамалаа тушааха юм.

АРЮУДХАДАГ АППАРАТ

Армениин горнометаллургическа эрдэм-шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд — техникын эрдэмэй кандидат Рузанна Сысоева, инженер Сергей Папаян гэгшэд промышленна үлэгдэл тооһонһоо һалгаан сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэ бүтээгээ. Энэнь агаарые сэбэр байлгаха, тэрэшэлэн газтай хамта атмосферэ руу гаралсадаг шухала зүйлнүүдые суглуулжа абаха зорилготой.

Энэ аппарат иимэ гуримаар хүдэлдэг гэбэл: тооһо тортогтой холисолдоһон газ камера худар ородог, мүн тэрээн руу жэжээр сэсэрүүлэгдэһэн уһан газтай хамта холисолдодог юм. Һайса худхаржа хөөһэн болоһоной удаа задараад, сэбэр газ гарадаг. Һүүлээрнь тиимэ газ агаар худар табигдаха, тооһо тортог шэнгэһэн уһан хагай түхэлтэй болоод аппарат сооһоо гаража, дахинаа буйлуулагдаха.

Иимэ аппарат газарай баялиг шанаржуулдаг комбинадуудай газаашань гаргадаг агаар ба металлургическа заводуудай үйлэдбэриин газ сэбэрлэхын тула хэрэглэгдэнэ. Энээнэй конструкцинь юрын, хэрэглэхэдэ хүнгэхэн, эбдэрсэгүй юм. Иимэ шэнэ түхеэрэлгэ Советскэ Союзай зарим промышленна предприятинуудта амжалтатайгаар ашаглагдана.

Г. ЧИГИНОВ.
(АПН).

Х. Н. НАМСАРАЕВАЙ ТУРЭҺӨӨР 80 НАҺАНАЙ ОЙДО

АРАДАЙ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГШЭ

Буряад совет литературын гайхамшаг ехэ туйлалтанууд Хоца Намсараевич Намсараевай нэрэтэй таһаршагүй холбоотой. Прозын, поэзиин, драматургиин эхи таталсан, тэрэ түрэл литератураяа «гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ хүргэлсэһэн» байна. Х. Намсараевай зүжэгүүд шүлэг болон поэмэнүүдтэйнь, рассказ, повестьнууд ба роман олон бэшэшье һаа, гансахан «Тайшаагай ташуурые» нэрлэн дурдахада, үндэһэн буряад зүжэгэй хүгжэлгэдэ, түрэл искусствымнай бэеэ олоһгодо оруулһан хубитань мэдээжэ гээшэ. Буряадаймнай үндэһэн драмын театр Хоца Намсараевай нэрэ дэмы нэрлүүлнэгүй. Эндэ Буряадай театральна искусствын үмэнэ ехэ үүргэтэйень олониитымнай үндэрөөр сэгнэжэ байһаниинь харагдана бшуу.

Хоца Намсараев бүри залууһаа зүжэг бэшэжэ эхилһэн юм. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэ Хэжэнгэдээ уран һайханай бүлгэмүүдые эмхидхэлсэдэг, бэшэһэн зүжэгүүдээ сценэ дээрэ табидаг, тэдээндээ өөрөө наададаг байһан. Тиигэжэ хорёод оной үеэр «Харанхы байдалаа хараад мэдэ», «Бүтээлшэ ламын ябадал», «Хайрагүй харанхы үдэшэ», «Хубисхал» гэхэ мэтэ зүжэгүүдынь олондо мэдээжэ болоо һэн. Эдэ зохёолнуудта, мүн бусадшье авторнуудай зүжэгүүдтэ үнгэрһэн саг харуулагдадаг байгаа. Мүнөө тэдэниие уншахадамнай тиимэ һайн, үндэр шатын зохёолнууд боложо шадаагүй шэнгишье һаа, тэрэ үедөө аргагүй ехэ үйлэ дүүргэһэн баримтанууд юм.

Мүн тус зохёолнууд һаяхан мүндэлжэ байгаа буряад литературымнай эхин һэн гэжэ мартаха ёһогүйбди. Энээгээрээ тэдэнь бидэндэ мүнөө бүришье үнэтэй. Хоца Намсараевай зүжэгүүд тиигэжэ үнгэрһэн сагай балар харанхые, шэнэ сагай һайн һайханиие арад зоной ойлгоходо туһалдаг байгаа.

Эдэ зүжэгүүдые мүнөө түсгаар шэнжэлэн харахада, үнэн байдалһаа үндэһэлһэниинь эли харагдадаг, тиигээд үнэн болоһон нэгэл ушар сценэ дээрэ асарагдажа харуулагдадаггүй, харин олон тиимэ ушарнуудай үйлые нэгэдхэһэн типическэ байдаг. Жэшээнь, «Харанхы» гэжэ зүжэг доторхи Найжа лама — ехэ бардам хэрзэгы; бөө — ехэ мэхэтэй, түргэн; үгытэй Халзан — һүр дарагданги. Тэрэ үеын хүнүүд гол түлэб нимээр лэ бэе бэеһээ илгардаг байгаа ха юм. Тиимэһээ зүжэгэй геройнууд нютаг бүхэндэ өөрын хүн шэнгеэр харагдаа. Иимэ реалис жама һо түрүүшынгээ зүжэгүүдһээ эхилжэ Х. Намсараевай бодомжолһониинь тэрэнэй үзэл бодолые мүнөө бидэндэ эли харуулна.

Гадна ахамад зохёолшымнай түрүүшын зүжэгүүд шажанай хархис удха, лама бөөнэрэй мэхэ гохо, мүлжэгшэ ангиин хорото аашануудые элирүүлхэ ба шэнэ социалис үзэл бодол нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ аргагүй ехэ үүргэ дүүргэһэн гээшэ. «Бүтээлшэ ламын ябадалые» нютаг бүхэнэй комсомолшууд зондоо харуулхаһаа гадна, зариманиинь тэрэниие дасанда дүтэ абаашажа табидаг байгаа. Эдэ бүхы шууяатай хэрэгүүдтэ Х. Н. Намсараев өөрөө эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һэн. Тиигэжэ тэрэ арад зоной дунда ехээр алдаршаһан юм. Мүн Совет засагай зүгһөө тэмдэглэгдэһэн байна. Жэшээ болгон Хэжэнгын хушуунай Соведэй гүйсэдкомой 1923 оной ноябриин 13-най № 69 приказ дурдая. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ. «Хушуунай Соведэй съезд дээрэ зүжэгүүдые бэлдэжэ табилсаһанайнь ба Улаан хубисхалай VI ойн хүндэлэлэй һайндэрые үнгэргэлсэһэнэйнь түлөө эрхэтэн Хоца Намсараевта баясхалан хүргэхэ».

Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ имагтал зүжэг зондо эгээл ойлгосотой зохёол байгаа. Энээниие Х. Намсараев зүб ойлгожо, нэгэ актай олон зүжэгүүдые бэшэһэн гээшэ. Гадна энэ хүдэлмэри ехээр эрхилхэдээ тэрэ имагтал сценэ дээрэ табигдаһан зүжэгөөр арад зондо ехэ юумэ хэлэжэ, ойлгуулжа болохо гэжэ мэдэдэг байгаа бшуу. Тиимэһээ энэ эрмэлзэлээ бэелүүлэн, гушаад — дүшөөд онуудай үеэр ехэ олон зүжэгүүдые бэшэһэн юм. Элдэб олон драма, комеди гэхэ мэтэ зүжэгүүд соогһоонь «Жаргалай түлхюур» «Тайшаагай ташуур» хоёр удхынгаа гүнзэгы, уран һайханайнгаа талаар онсо илгардаг. Эдээн тухай тус тустань тогтожо, дэлгэрэнгы шэнжэлэл хэжэ болохо байна. Юундэб гэхэдэ, Х. Намсараевай зүжэгүүд тэрэнэй баян бэлигэй нэгэ талые гэршэлхэһээ гадна, зохёол бүтээхэ, гоё һайханиие дамжуулха арга шадабариинь ба үзэл бодолынь ехэ элеэр харуулһан байдаг юм. Энэ талаар «Тайшаагай ташуур» гэжэ драма зохёолшын өөрынь творчестводо, мүн бүхы буряад зүжэгүүдэй дунда элеэр тобойн харагдадаг.

Тус зүжэг театрай сценэ дээрэ хэдэн зуу дахин табигдаһан, үргэн ниитэ зондо мэдээжэ болонхой буряад классическа зохёол мүн. Тэрэнэй удха бултанда мэдээжэ. Тиимэһээнь утаар хөөрэнгүй, нэгэ хэдыхэн шэнжэ дээрэнь тогтоходо нимэ байна: уран зохёолшо түрүүшынгээ зүжэгүүдтэ хуушанай байдалые һүнөөн, шэнэ байдал зохёохые уряалдаг болдото тэмсэлшэ байһан һаа, энэ «Тайшаагай ташуурта» түрэл арадайнгаа түүхэһээ үндэһэлэн ехэ политическэ ба социальна асуудалнуудые табин харуулха шадалтай ехэ уран зохёолшо ба гүн ухаатай байһанаа гэршэлээ, энэ хэрэгынь олон жэлдэ унтаршагүй ута наһатай байжа, мүнөөдэрэй коммунизмын үндэһэ һуури табижа ябагшадта туһалалсана бшуу. Энэнь Хоца Намсараевай хурса ухаатай хүн байһые харуулаа. «Тайшаагай ташуурта» имагтал арад гээшэ түүхын шиидхэхы хүсэн мүн гэһэн удха тобойжо гарадаг. Эгээл нимэ тобшолол А. С. Пушкин «Борис Годунов» гэжэ драмаараа гаргаһан байдаг. Тиигэжэ марксизм-ленинизмын классигуудшье хэлэдэг. Энэ болол мүнөө бидэндэ эли болоһоншье һаа, удха шанараа гээгээгүй асуудал шуу. Ангита обществонуудай оршон байгаа энэ дэлхэй дээрэхи мүнөө үеын хёморооной үелэ тус шухада асуудалые ондоогоор, буруутуулан хэлэхые һэдэдэг ревизионис үзэлтэйшүүл үшөөл дайралдаһаар лэ байна ха юм.

Арад гээшэ түүхын шиидхэхы хүсэн мүн гэжэ зүжэг дотороо Х. Намсараев нэгэшье сэхэ хэлэнэгүй. Юундэб гэхэдэ, энэ бодолые тэрэ зүжэгэйнгөө үйлэдэ, геройнуудайнгаа тэмсэлдэ нэбтэрүүлһэн байна бшуу. Жэшээнь, Дымбылов Тарбаев хоёрой засагаа буляалдалга зүжэгэй үйлые хүгжөөнэ гэбэшье, энэ хоёрто хоюуландань тад харша гурбадахи хүсэн үзэгдэнэ. Энэнь — арад. Тайшаа засадатель хоёрой хэнэйнь хэнээ илахань арадһаа дулдыдаха байна. Тиимэһээ хоюулан тэрэниие бэе тээшээ татаха гэжэ оролдоходоо, Дымбылов арадые даран хүрэхөөр забдана, хаанта засагта найдана. Иигэжэ арадай урдаһаа зүриһэндөө тэрэ диилдэнэ. Харин Тарбаевынь арадгүйгөөр Дымбыловые унагаахагүйб гэжэ ойлгохолоороо нюргаа сохюулхаяа байһан Гоншог үбгые аршалжа, арадай үмэнэһөө тэмсэһэн хэбэртэйгээр мэхэ гаргана. Тиигэжэ хүн зониие бэе тээшээ татаад, тэдэнэй хүсөөр Дымбыловэй шэрээдэ һууxалаараа, үнэн нюураа харуулжа. үнөөхил хэрзэгы ноён, баян ангиин түлөөлэгшэ болоно. Иигэжэ мүлжэгшэ ангиин мэхэ гохо ойлгоһон арад Тарбаевыешье унагааха. Энэ Гоншог үбгэнэй зүжэгэй эсэстэ хэлэһэн үгэнүүдһээ элирхэ юм. Үгытэй малша зон хэршье хатуу дарлалта доро байгаа һаа, тэрэнэй һэрин бодожо, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлдэ зоригжожо байһые Хоца Намсараев айхабтар сэсээр, уран үгын аргаар харуулжа шадаа. Зүжэгэй энэ һайн талань 1945 ондо табигдажа эхилхэдэнь бүри элеэр харагдаһан байна. Николай хаанай хархис хатуу дарлалтада нугараагүй, тэмсэлдэ бодон, тэрэниие унагаажа, эрхэ сүлөөгөө олоһон арадай һүртэ хүсэн Агууехэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үсэдэ бүри тод... зохёолшын арад тухай бо... баталаа һэн. Түүхын хүр... гэнь эрьелдүүлхээр һэдэһэ... нуудай 1930 ондо рейхс... далга ба Дымбыловэй Хори... байшангые галдалга; заса... бэе бэетэсэ тэмсэжэ, фаши... рөөжэ байһан буржуана... былов Тарбаев хоёрой зас... далга; мүлжэгшэ ангитай... сэл — эдэ бүгэдэ хоорондо... хын холбоотой. Хоца На... сэсэн ухаатай. түүхын... жама ёһонуудые зүб харуу... тэй ба гүнзэгы ехэ бэли... һыень харуулна гэһэн П. ... Нимаевай һанамжануудые... жэ һанаха байнаб.

Эдэ бүгэдые бидэ эндэ ... Хоца Намсараев гээшэ бүх... нууд соохидоо адли томоор... гүүдтээшье харагдадаг гэж... хүсэнэбди. Анха түрүүн... хы ажалаа зүжэгөөр эхил... дэлмэреэ бүхы наһан сооге... ажаллаһан, Буряадай ... үмэнэ нилээд ехэ үүргэ ... байна бшуу. Зүжэг зохёол... гоошье Хоца Намсараев б... дай үнэн сэхэ хүбүүн, ... шалхы хамгаалагша ба х... оюун бэлигынь, социализ... тэмсэлшэнь байһанаа ... байна.

В. НАЙ...
хэлэ бэшэгэй ...

Майн 25—Африкын сүлөөрэлгын үдэр

ЭСЭСЛЭН СҮЛӨӨРХЭ ХАРАА БОДОЛ

Африка түбиин арадууд Африкын сүлөөрэлгын үдэрые майн наранай маша түнталаг элшэ түлэ доро үгтана. Энэ үдэр — майн 25 — зургаан жэлэй урда тээ эхи абаһан юм. Тиихэдэ Африка түбиин бэеэ даанги бүхы гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонор эртэ урдын түүхэтэ Эфиопиин газар дээрэ анха түрүүн суглараа бэлэй. Тэндэ, Аддис-Абебэдэ, Африкын нэгэдэлэй харти гэдэг баталагдаад, олон үндэһэ угсаатантай, уужам нэлэнхы Африкые нэтэ бүлэг болгон нэгэдхэһэн эмхи мүндэлөө һэн.

Сүлөөрэлгын хүсэтэ долгиной энэ түби дээгүүр орьёлон сасархатай хамта, Африкын нэгэдэлэй эмхи улам олон шэнэ гэшүүдтэй болоод, өөрынгөө зэргэдэ бэеэ даанги 41 гүрэниие нэгэдхэнхэй. Энэнь ехэл хүсэн гээшэ. Африкадахи байдалда, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэдэ тус нэгэдэлэй нүлөөн жэл бүри улам эли тодоор үзэгдэдэг боложо байна.

Энэ эмхидэ хабаатай оронууд этнографиингиье, демографиингиье шэнжэнүүдэй, хэлэнэй ба гурим заншалайншье талаар, мүн политическэ, социальна байгуулалтыншье талаар хоорондоо нилээд илгаатай гэжэ ажаглаха хэрэгтэй. Капиталисбэшэ хүгжэлтын хараа бодол шууд баримталдаг Гвиней, Конго (Браззавиль), Танзани, Алжио, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика мэтын бэеэ даанхай оронуудай хажуугаар, Берег Слоновой Кости, Габон гэхэ мэтэ ба бусад урдын метропольнуудай нүлөөн доро байһаар. Капиталис оронуудай мэдэл доро үлэһэн бусад хэдэн гүрэнүүд бии. Жэшээлхэдэ, империалис ба колониальна хүреэлэлгын нүлөөн доро, ЮАР-ай ба Родезиин хархис зонхилогшодтой, Ангола ба Мозамбигтахи Португалиин эзэмдэлгэнүүдэй колониальна засагаархидтай үгэсэлгын замда удаа дараалан орожо байһан Малави, Ботована мэтын оронуудшье бии юм. Тэрээнһээ гадна, Африкын нэгэдэлэй эмхиин ябуулгаһаа уламжалан Африкадахи хархис хэрэгүүдэйнгээ буруу һурэхэ аюулда улам ехээр орожо байһые мэдэһэн империалис гүрэнүүд африкынхидэй нэгэдэл һандааха, ОАЕ-гэй гүрэнүүдэй эб эе таһалха гэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ үсэд нэтэрүү, хорото хархис һэдэлгэнүүдые гаргана гэжэ нэмээн тэмдэглэхэ шухала. Тэдэ этэгээдүүд юушье хэхые — тэдэндэ таарамжагүй африкан ажал ябуулагшадта зууша үгэхэ, элдэбээр занаха, алаха хюдаха, бэеэ даанги гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ сэрэгэй хүсөөр сэхэ хамаархыешье сээрлэдэггүй байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ хархис этэгээдүүдэй хабаадалгатайгаар Африкын олохон оронуудта сэрэгэй урбалтанууд болоһон.

Хүтэлбэрилэгшэд һайн мэдэнэ. Тиимэл ушарһаа, бүхы Африкын түлөөлэгшэдэй хуралдаанууд дээрэ — энэ түбиие бүрин сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэл тухай хэлсээнэй болоходонь, бусад бүхы асуудалнууд ба зүршэлдөөнүүд анхарагдахаяа болёодхино.

Африкын урда зүгтэ сүлөөтэ байдал мандуулхын түлөө тулалдажа байгаа африкан тэмсэлшэдтэ Танзаниин, Конгын, (Браззавиль), Замбиин правительствануүд горигиин, Франциин монополис концернүүдэй конторонуудһаа ЮАР-ай ба Родезиин хархис зонхилогшодой хармаанууд худар хэдэн миллион долларнууд, марканууд, фунт стерлингнүүд таһалгаряагүй һубарин орожол байдаг. «США-да бүтээгдээ» гэһэн тамгатай винтовконуудай ба ехэ буунуудай аман сүлөөтэ байдалай түлөө африкан тэмсэлшэдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэнэ, Баруун Германиин ба Израилиин офицернүүд расистнуудай хэһээлгэ мүрдэлгын частьнуудта заабари үгэнэ, тэдэниие уласхоорондын тонуул дээрмын онол аргануудта һургана.

Гэхэ зуура, Африкын патриодууд энэ тэмсэлдээ гансаарданагүй. Эдэниие Африкын нэгэдэлэй эмхи, бэеэ даанги Африкын бүхы хүсэнүүд дэмжэнэ. Социалис оронуудай, түрүүшын ээлжээндэ Советскэ Союзай арадууд Африкые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлшэдтэ моральна, материальна туһа хүргэнэ, дэмжэлгэ үзүүлнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа энэ түбиин сүлөөтэ байдалай, зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдэй шэнэ илалтануудые туйлаха найдамтай эшэ үндэһэн болоно.

Хэды тиигэбэшье һаань, Африкын нэгэдэлэй эмхи оршожо байһаар, колониальна, империалис ёһо гуримда эсэргүү удха шэнжэтэй ябуулга хэжэ үргэлжэлһөөр.

Африкын бэеэ даанги гүрэнүүдэй тон олонхинь хүтэлбэрилэгшэд Африка түбиие расизмын ба колониализмын буртаг үлэгдэлнүүдһээ эсэслэн сүлөөрүүлхэ эрилтэ эрид шууд табина.

Оронуудайнгаа хүгжэлтын зам ба онол аргын талаар заримдаа һаналай алгасал гаргалаг байбашье, Африкын газар дээрэхи расизмын хог үлэгдэлнүүдэй — Преториин ба Солсбериин ёһо гуримай үгы хэгдээгүйдэ, Португалиин колонинуудтахи арадуудай эрхэ сүлөөтэй болоогүй сагта эдэ оронуудай аюултүй, эб эетэй байдалай хангагдахагүй байһыень эдэ той дэмжэлгэ үзүүлнэ, тэдэнэй газар дээрэ һуралсалай ба дадал олгохо лагерьнууд, партизануудай баазанууд эмхидхэгдэнхэй юм.

Урда Африкые, Португалиин колонинуудые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлшэдтэ ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог байһаниинь элитэ. НАТО-гой ээрхэг түримхэй бүлэглэлдэ хамтарһан, бүхы дэлхэйн хархис, империалис этэгээдүүд эдэ тэмсэлшэдтэ эсэргүү хорото балмад ябуулга хэнэ. Баруун тээхи империалис гүрэнүүдэй дэмжэһэнһээ уламжалан, Португалиин колонизаторнууд мүнөө хүрэтэр торсолдожо байһаар. Эдэнэй эзэмдэлгэнүүдтэ сүлөөрэлгын дайнай гал дүлэн хэдыдэхи жэлээ соробхилжо байнаб. Ситиин ба Уолл-стридэй банкнуудай сейфүүдһээ, Баруун Германиин, Бельгиин, ...

Африка түбиин арадууд мүнөө жэлэй дурасхаалта үдэрөөр дашарамдуулан, ОАЕ-гэй байгуулагдаһаар зургаан жэлэй турша соо хэһэн арюун нангин тэмсэлэйнгээ дүнгүүдые согсолно. Мозамбигай, Анголын, Гвинейн (БИСАУ), Родезиин, ЮАР-ай патриодууд энэ үдэрөө дайшалхы шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэнэ. Хорото мүрдэлгэшэдтэ эсэргүү сохилто бүхэнөө сүлөөтэ байдалай арюун һайхан үдэр тээшэ дабшаһан үшөө нэгэ алхам гэжэ тон зүб сэгнэдэг байна. Тиимэ үдэрэй шадаал һаа түргэнөөр мандахыень Африка түбиин бүхы арадуудта хүсэнэбди.

Г. СКОБЕЛЕВ.
(ТАСС).

ҮНЭН СЭДЬХЭЛЭЙ ҮРГЭН ТУҺАЛАМЖА

Тоо, баримтанууд

◆ **Научно-техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээнүүдэй үндэһөөр, Совет ороной туһаламжаар Африкын гүрэнүүдтэ 300 гаран барилга бүтээгдэжэ байнхай. СССР-най Африкын 25 гүрэнтэй худалдаа наймаанай холбоотой юм.**

◆ **Аддис-Абебэдэхи госпиталь совет, эфиопи арадуудай хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болоно. Эндэ эмшэлүүлхэеэ ороной эгээн холын нютагуудһаа, заримдаа хүршэ гүрэнүүдһээ — Суданһаа, Кениһээ, Угандаһаа ерэдэг.**

◆ **Малиин Республикын Бамако, Сегу, Гао гэхэ мэтэ хото городуудта үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхалгын центрнүүдые бариха проектыень Москвагай архитекторнүүд зохёоһон байна. Могадишо хотодо (Мали) интернат һургуули, Конакрида (Гвиней), Бамакада (Мали) спортын байшангууд баригдаа.**

◆ **Эфиопиин, Алжирай, Сьерра-Леониин госпитальнуудта совет врачнарай үзүүлдэг туһаламжа, Асуанай хаалтын барилга дээрэ египет, совет инженернүүдэй, хүдэлмэришэдэй хамтааран бүтээдэг ажал, Москвагай, Ростов-на-Дону хотын, Симферополиин ба бусад городуудай дээдэ һургуулинуудта африкан студентнэрэй һурадаг ушар — манай гүрэнэй гадаадын эб найрамдалта политикын бодото бэелэл болоно.**

◆ **Нигери, Сомали, Уганда, Конго (Браззавиль), Конго (Киншаса), Танзани, Гамби гэхэ мэтэ найман орондо, Маврикий гэдэг арал дээрэ СССР-тэй хани барисаанай бүлгэмүүд байгуулагдаад, ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.**

ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ажалшадай зунай амаралта» гэһэн түрүү бэшэг. ТАСС-ай материалнууд. Улаан-Баатарта болоһон хани барисаанай митинг.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн рубрика доро В. Орловой корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. «Мүрысэжэ байдаг хото, тосхонууд» гэһэн рубрика доро материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: хилын саанаһаа ерэһэн мэдээсэл. «Деревенский детектив» — шэнэ кино тухай О. Меркуловай һанамжа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Шог зугаа. Союсхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

15 часһаа 17.20 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 15 часһаа «КВН-69» гэһэн дамжуулга. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 17.20 минутаһаа «Танай тусхай корреспондентһээ мэдээсэл» гэһэн дамжуулга. 17.30 минутаһаа «Русалочка» гэһэн мультфильм. 18 часһаа спортын темэдэ зорюулагдаһан дамжуулга. Хоорондонь «Зүүн Сибирь» гэһэн дамжуулга болохо. 19 час 45 минутаһаа «Уран һайханай самодеятельность» гэһэн телевизионно журнал. 20.45 минутаһаа «Фитиль» гэһэн сатирическэ киножурнал. 20.55 минутаһаа «Таанад, түрэлхидтэ» гэһэн дамжуулга. 21.15 минутаһаа «Виктор Чернышевой гурбан үдэр» гэһэн уран һайханай фильм.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН СААНАҺАА · РАДИО

МОНГОЛОЙ УРАН ЗУРААШАД — В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙН БАЯРТА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МОНЦАМЭ агентствын дамжуулһанай ёһоор, Монголой уран зураашад Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Дэлхэйн пролетариадай агуу ехэ вождь, багшын образые өөһэдынгөө бүтээлнүүд соо үнэн зүбөөр, тодо һайнаар харуулха гэжэ тэдэнэр оролдоно.

В. И. Ленинэй үзэл суртал болон образ хадаа Монголой элитэ уран зураашадай зохёохы хүдэлмэриин гол темэнь болоно. МНР-эй арадай уран зураашад У. Ядамсүрэн, О. Цэбэгжав, гүрэнэй шангай лауреадууд, уран зураашад Н. Чултэм, Г. Одон болон бусад олон уран зураашад Ильичэй образ харуулхые оролдоно.

В. И. ЛЕНИНЭЙ 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ВАРШАВА. ТАСС-ай корреспондент В. Кузнецов иигэжэ дамжуулна:

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ зуураа, Арадай Польшын хэблэлнүүд мүнөө жэлдэ, мүн ерэхэ жэлдэ Ленинэй зохёолнуудые, Ленин тухай 150 шахуу шэнэ номуудые хэблэн гаргаха юм.

Мүнөө В. И. Ленинэй зохёолнуудай 42-дохи боти хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байна.

«Ксенжка ба ведза» гэжэ хэблэл социалис залуушуулай союзай «эдэбхитын библиотечка» гэһэн номууд соогоо Ленинэй 17 хүдэлмэри, тэрэ тоодо «Коммунизмда зүүнэй тала баримталдаг «үхибүүн ёһоной үбшэн» ба «Гүрэн тухай» хэблэн гаргахань.

ДЕЛЕГАЦИ БАТАЛАГДАА

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлинэй нэгэдэмэл социалис парти Москвада болохо коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ хабаадалсаха делегацияа баталһан байна. «Ди Бархайт» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, партиин түрүүлэгшэ Герхард Данелиус гэгшэ делегациие толгойлхо юм. Партиин правлениин секретаринадай гэшүүд Бруно Кустер ба Эмиль Редманн гэгшэд тэрэ делегацида оролсоно.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ ШИИДХЭХЫ УДХА ШАНАР

ОТТАВА. (ТАСС). Москвада болохо коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ Канадын компартиие компартиин генеральна секретарь У. Каштан, түбэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн А. Дьюхерст, түбэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, компартиин национальна түрүүлэгшэ С. Уолш гэгшэд түлөөлхэ байна.

СЭРЭГЭЙ АШААН ЯБУУЛАГДААГҮЙ

ТОКИО. (ТАСС). Окинавын сэрэгэй портнуудай ашаа тээгшэдэй профсоюзай майн 22-то эмхидхэһэн 72 часай забастовко Окинаваһаа Вьетнам ошохо Америкын сэрэгэй ашаануудые ябуулхаяа болиһон байна. Энэ профсоюзда 1200 хүн тоологдодог юм.

Наха гэжэ сэрэгэй портдо забастовко хэгшэд эмхи гуримгүй байдал тохёолдуулаа. Америкын армида зорюулагдан, майн 23-най үглөөгүүр Вьетнам абаашагдаха байһан Америкын сэрэгэй хоёр ашаан тэрэ үдэртөө ябуулагдаагүй.

ВЬЕТНАМАЙ АСУУДАЛААР ПАРИЖ... БОЛОЖО БАЙГАА ЗҮБЛӨӨН

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай асуудалаар Парижда боложо байгаа дүрбэн талын зүблөөнэй майн 22-то болоһон 18-дахи заседани дээрэ Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын зохёоһон 10 пункттай дурадхалнууд, тэрэшэлэн США-гай президент Р. Никсонэй зохёоһон 8 пунктһаа бүридэһэн түсэб хөөрэлдөөнэй гол асуудалынь болоһон байна.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын оруулһан «дурадхалнууд таарамжагүй» гэжэ түрүүлэн үгэ хэлэһэн Сайгоной захиргаанай түлөөлэгшэ Фам Данг Лам гэгшэ мэдүүлээ. США-гай президентын оруулһан 8 пункттай дурадхалнууд тушаа хэлэхэ зуураа, Сайгоной мүнөөнэй засаг түрын оруулһан 6 пункттай дурадхалнуудтай эдэ дурадхалнууд удха үнгяараа тааралдана гэжэ Фам Данг Лам гэгшэ хэлэһэн байна.

Америкын түлөөлэгшэ Генри Кэбот Лодж үгэ хэлэхэдээ, президент Р. Никсонэй майн 14-дэ хэлэһэн үгын гол удхые дахин дабтаһан байха юм. Урда Вьетнамай асуудалые «хэлсээнэй ёһоор» шиидхэхэ гэжэ Холбоото Штадуул оролдоно гээд тэрэ дахинаа мэдүүлээ.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын делегациие толгойлогшо Чан Быу Кием гэгшэ США-гай президент Р. Никсонэй Вьетнам тушаа майн 14-дэ хэлэһэн мэдүүлгэ дээрэ тодорхойгоор тогтоһон байна. Вьетнамда зорюулан «эб найрамдал байгуулха түсэб» тухай ... раа, президент Никсон ... дай национальна гол ... хай тэрэ нэгэшье үгэ ха... мэдүүлээ.

«Сүлөөтэ һунгалтану... хэлэхэ зуураа, Урда Вье... лиционно правительство... тухай президент Нико... анир гараагүй гэжэ Урда... сүлөөлхэ Национальна Ф... делегациие толгойлогшо ... дэглээ. Ткиеу — Ки — Хы... дэй захиргаае яажашье ... хэбээрнь үлөөхэ гэжэ о... раа, США хадаа Урда ... өөрынгөө тодорхойлхо ... найрамдал хүсэһэн тэрэ... лые бүдүүлигээр хазагай... Чан Быу Кием нэмэжэ х...

«Америкын сэрэгүүдые, ...кын тала баридаг харин... рэнүүдэй сэрэгүүдые Ур... һаа бултыень хэлсээнгүй... гээшэ гол удха шанар... мүн болоно» гээд ДРВ-гэй... ствын түлөөлэгшэ Суан ... лон тэмдэглээ.

«Эб найрамдал» тухай... нэгэ хэдыхэн үдэрэй саа... хэ зуураа, Р. Никсон ... хүсэнүүд Вьетнамда эб... байгуулха гэжэ майн ... өөрөө мэдүүлээ» гэһэн ба... зүблөөндэ хабаадагшадай... ДРВ-гэй делегациие ... мүн лэ хандуулаа.

„АПОЛЛОН-10“ НИИДЭҺ...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Аполлон-10» гэжэ замбуулинай онгосо амжалтатайгаар ниидэжэ байһаар. Майн 22-һоо 23-най һүни программаар хараалагдаһан гол удха шанартай туршалга хэгдэһэн байна. ...сын һарын кабина һараһ... метрэй зайда амяраа ни... ха юм. Һүүлээрнь тэрэ ... онгосотоёо ниилээ.

ҺҮЙДХЭЛТЭ ААША ДАХИНАА ГАР...

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Холбоото Штадууд КНДР-тэ эсэргүү хорото ааша гаргажа байһаар. ЦТАК гэжэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Корейдэ эб найрамдал байгуулха тухай баталгадаһан хэлсээе бу... дэжэ, Америкын сэрэгүү... Данвон гэжэ тосхон ша... шалар КНДР-эй газар ... буугаар буудаһан байна.

ИЗРАИЛЬ ХОРОТО ААША ГАРГ...

КАИР. (ТАСС). Израилиин агаарай сэрэг хоёр үдэр удаа дараалан ОАР-ай агаарай хилые эбдэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргаба.

ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, майн 22-ой үглөөгүүр Израилиин «Мираж» гэжэ түхэлэй 6 истребитель-бомбардировщ... гад шадар (Улаан далай... ай агаарай хилэ эбдэхэ... һэн байгаа. Египедэй за... нүүдэй самолёдууд хилэ... бариһан байна. Агаар... байлдаанда Израилиин ис... тель унагаагдаа.

ПАРТИЗАНУУДАЙ ЯБУУЛГАНУУД

КАИР. (ТАСС). «Синайн хахад аралые сүлөөлхэ фронт» Израилиин сэрэгүүдэй эзэмдэһэн Синайда апрелиин 28-һаа майн 18 хүрэтэр хэдэн дайшалхы ябуул... гээд тус организациин ... коммюнике соо хэлэгдэн...

НИКСОН АЯНШАЛГАДА ГАРАХА...

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай президент Никсон Вьетнамдахи дайн байлдаан тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада Сайгоной засаг түрын «президент» Тхиеу гэгш... (Номгон далай) арал ... 8-да уулзахань гээд Са... сонюсхоо.

ЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛ ХОХИДОЛДО ОР...

ЛОНДОН. (ТАСС). Иорданиин зэбсэгтэ хүсэнүүд Израилиин 4 танк, нэгэ вездеход усадхаа, дайсанай истребителиие буудажа унагаагаа гээд Иорданиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэг... мэдүүлһэн байна.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ред... 82-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря ... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства ... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышлен... строительства — 61-35, советского строительства и быта ... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР.

Н-02523. Зак. № ...